

Szerkesztőség:

(Arad, Acsev-palota.)

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 900 Lej
Fél évre ... .. 480 Lej
Negyed évre ... .. 240 Lej
Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Az olcsóbb vasut.

Ujévtől kezdődően a nagyvonalú magyarságról vasúti díjazás helyébe mérsékeltbb tarifa lép életbe a CFR. vonalain. Ha kikeresnők azokat a cikkeket, amelyek az új vasúti tarifa életbelépése alkalmával irtnak, bebizonyíthatók, hogy bennünk, laikusoknál több előrelátás volt, mint a döntő szakkörökben. Megjövendöltük annak idején, hogy a magas vasúti díjteleket rövidesen le kell szállítani. A drága tarifák miatt egyszerre megapadt a forgalom és megdagadt a korrupció. Akinek nem volt muszáj, nem utazott és akinek muszáj volt utazni, összejártszott egy-egy lelkiismeretlen vasutassal és olcsón megusza az utazást. Kárt mindenképen az állami szervezett. A vasúti utazás olyan drága lett, hogy érdemes volt panaszolni. A megcsökkenő forgalom és kivirágzott panama közös eredményben futott össze: a C. F. R. bevétele visszaesett. Ahelyett, hogy a magas tarifa növelte volna az állami bevételeket, csökkentette azokat.

Ez volt, amit előre megmondtunk. Lehet, hogy közlekedési szakkérdésekben laikusok vagyunk, viszont — legalább is ugyilátszik — jobban behatoltunk Románia gazdasági viszonyaiba, élesebben láttuk teljesítőképességének fogyatkozásait és jobban felismerjük szervezeti hibáit, mint az illetékesek. Hozzásegítették még bennünket szomorú jövődőlésünk keserves eléréséhez a romániai gazdasági helyzet rohamos romlása az utóbbi félszázadban. A gazdasági krach, a hallatlan pénzhány, az üzleti élet szívos agóniája, a hitelviszonyok fokozatos leromlása, mind hozzájárultak ahhoz, hogy a vasútnak alig volt árúja, amit szállítani és alig volt utasa, akinek vitelére a gözt érdemes lett volna pazarolni.

A vasúti tarifát tehát mérsékelni kellett. Ez azonban nem jelenti azt is, hogy a forgalom most már egyszerre visszaemelkedik a régi nivóra és a C. F. R. bevétele egyszeriben emelkedni fog. A beteg ember esete ez, amikor a rosszul alkalmazott gyógyszer annyira elgyengítette, hogy a felépülés már nem megy egykönnyen. Még kevésbé áll az, hogy a C. F. R. tarifájának enyhítése lényegesebben hat ki egész közgazdasági életünkre. Ezt csupán az első lépésnek lehet nevezni, aminek csak abban az esetben volna kézzelfogható értéke, ha a többi intézkedés követné.

Mert bizony hasonló radikális megoldáshoz kell a postánál is folyamodni. A január 1-én életbelépő új postatarifa épen azt a helyzetet teremti meg, mint a felemelt vasúti díjak. Egyszerűen kevesebbet fognak levelezni az emberek és kisebb lesz a forgalom. Az amugy is ezer sebből vérező kereskedelem nem bírja a folytonos újabb megterheléseket, nem bírja a folytonos állami drágításokat, amelyeknek végeredményben csak maga az állam látja kárát. Szinte előrelátható, hogy az emelés következtében a posta forgalma lényegesen kisebb lesz és ha idájében vissza nem emérséklük újra e tarifát is, az ut a romániai posta intézményének megroppanásához vezet. Az államnak be kell látnia azt, hogy nem épülhet fel polgárai sanyargatásán, hanem csakis polgárainak kimelésén, segítségén és felkarolásán.

Cáfolják Goga és Maniu találkozásját.

Egyelőre megszakadtak a fuziós tárgyalások. — Az ellenzéki lapok összezsapást hirdetnek Averescu és Bratianu között.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az ellenzéki lapok ma a leghatározottabban azt írják, hogy Averescu kormányelnök politikai programja teljes egészében megbukott és a nemzeti kabinet terve is megfeneklett. Ezzel szemben a kormány a liberálisokkal parallel mindent megtesz pártja reorganizálása érdekében és a Cuvantul kétségtelenek tartja, hogy a döntő összezsapás már rövidesen meg is történik a néppárt és a liberálisok között. A Viitorul ünneplő Bratianu Ionelt és a legnagyobb meglepéssel veszi tudomásul, hogy a javaslatok vitája közben a liberálisok a parlamentben egymásután aratják győzelmeiket. A Cuvantul megjegyzi, hogy ez már az ellenségeskedések megkezdését jelenti s kommentár nélkül portálja azokat a kijelentéseket, amelyet egyrészt Averescu kormányelnök, másrészt Bratianu Ionel tettek.

— Ha a liberálisok megkezdik kormánybuktató munkájukat, mi teljes egészében realizálni fogjuk a kormány gazdasági és politikai programját, amely mögött ott áll már a

nemzeti-parasztpárt is. — Mondotta Averescu tábornok.

— Ha a kormány megkezdte a gazdasági és pénzügyi téren történt megegyezéseinket, még a parlament bezárása előtt megbukik. — válaszolta Bratianu Ionel.

A Cuvantul szerint ez a két kijelentés már teljesen elégséges ahhoz, hogy a dolgok állásának politikai konzekvenciáit mindkét részről levonják. Mindazonáltal úgy véli, hogy nagyobb összezsapásra január végéig nem kerülhet sor, mert a parlament csak félerővel dolgozik, de különben is valószínűnek tartja, hogy Averescu egyáltalán nem szándékozik beváltani fenyegetését, legalább is egyelőre, amíg a nemzeti-parasztpárttal végleges megállapodásra nem jut. Bár ez aligha fog a legkönnyebben menni, mert min is a Adevărul közli, hogy Goga és Maniu karácsonyi találkozásáról szóló hírek valótlanak. A múlt héten megszakadtak a tárgyalások és azóta nem folytatják.

Forradalom tört ki Braziliában.

Általános a nyugtalanság a délamerikai államokban. — Győzelmesen nyomul előre a brazil lázadás. — Elcsúszott a válság az Unió és Mexikó között.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Lassan általánossá válik a forrongás az örökké nyugtalan közép- és délamerikai államokban. A nicaraguai események okozta izgalom még tartanak és Braziliában máris újabb forradalom tört ki. A délamerikai államok körében vádask hangzanak el az Unió ellen, amely protektorátusa alá akarja helyezni egész Közép- és Délamerikát és ezért szítja a forrongásokat. Mai távirataink a következő eseményekről számolnak be:

Forradalom Délamerikában.

Délamerikában újabb forradalom tört ki: a Rio Grande de Sul brazíliai tartomány az újabb forradalom színhelye. A felkelők és a kormánycsapatok között heves harcok folynak, amelyekben a felkelők maradtak eddig győztesen. Jequery városa körül ütközet volt, amelynek hetven halottja és 200 sebesültje van. A felkelők elfoglalták a várost.

Az argentinai lapok szerint a forradalom egyre terjed Braziliában. A kivezényelt kormánycsapatok tehetetlenek és nem mernek harcra bocsátkozni a felkelőkkel, mert ezek óriási túlerőben vannak. A Rio Grande de Sul tartomány valamennyi helyőrsége csatlakozott a forradalomhoz. Cecheogna városa mellett a felkelők lovashadosztálya megfutamtotta a kormánycsapatokat, akiknek hetven halottjuk és számos sebesültjük van. A halottakat és sebesülteket hátrahagyták és elmenekültek.

Mexico és az Unió viszálya.

A nicaraguai fronton egyelőre szünetel minden. Azonban Mexico és az Unió között rövidesen kenyértörésre kerül a sor. A mexikói jelentések arról számolnak be, hogy Calles elnök visszautasította a petróleum-társaságok azt a kérését, hogy a koncesszió elnyerésére beadandó kérvények benyújtási határidejét hosszabbítsa meg. Az elutasítást azzal

indokolta meg, hogy Mexikónak, mint szuverén államnak joga van ahhoz, hogy olyan törvényeket hozzon, amelyekhez a külföldi társaságoknak alkalmazkodniuk kell. A petróleumtársaságoknak így csak 48 órai idejük van a koncesszió elnyerésére irányuló kérvények beadására.

Az Unió a fegyverkezés mellett.

E súlyos, háborút jelentő viszályokkal van ugy látszik kapcsolatban az is, hogy Coolidge a „békeelnök” ma már nem is pengett olyan békés hurokat. Ma mondott beszédében már jogosnak mondotta az államok felfegyverkezését s már csak a militarizmus ellen hangzott néhány dörgedelmes szót. Mindez pedig a trentoni csata 150 éves évfordulójának megünneplésén történt. Ez híres amerikai csata volt, amikor Washington, az Unió legnagyobb elnöke végrehajtotta a Delaware folyón az átkelést. Ennek emlékét minden évben megünneplik. A mostani 150-ik évforduló alkalmával Coolidge elnök tartott nagyszabású beszédet, amelyben az alábbi kijelentéseket tette:

— Nem hiszem, hogy a fegyverkezési versenyhez való visszatérés előre vinné a békepolitikát. Feltétlenül amellet vagyok, hogy megfelelő katonai és tengerészeti haderővel rendelkezzenek az egyes államok, de állat foglalkoz minden olyan kísérlettel szemben, amely az amerikai nép militarizálására irányuljon. A nemzetközi kapcsolatok tulságosan a félelem érzésén épülnek fel és a népek azzal dicsekednek, hogy bátorságuk van ahhoz, hogy egymás ellen támadjanak. Eljön majd annak az ideje, amikor arra is elég bátorságuk lesz, hogy egymásban megbizzanak. Amerika elég erős ahhoz, hogy szembeszálljon minden törekvéssel, amely urrá akarja tenni a világon a militarizmus szellemét.

Iparosház épül Aradon.

Arad Iparosságának érdekes akciója. — Az aradi iparosotthon-egyesület alakulója.

(Arad, december 30.) Vasárnap, január 2-án délelőtt nagy jelentőségű esemény fog lejátszódni az aradi városháza nagytermében s ez különösen az aradi iparosság életére lesz nagy kihatással és annak történetében kétségtelenül nevezetes dátumot jelent. Vasárnap délelőtt alakul meg ugyanis az Aradi Iparosotthon Egyesület. A vasárnapi alakulólás a koronát teszi egy évek óta lankadatlán szorgalommal és kitartással folyó előkészítő munkára, amelyet az iparosok szindikátusának ugynevezett föderáléja indított meg, mintegy négy évvel ezelőtt.

Az új egyesülés imponáló programmal megvalósítását tűzte ki maga elé. Elsősorban klub-szerű otthont akar létesíteni az egyesület tagjai számára, azután pedig könyvtár felállításával, felolvasások és tanfolyamok tartásával, laboratórium létesítésével a tagok szakmabeli művelődését kívánja hathatósan előmozdítani. Az így létrejött együttműködés által pedig az egészséges iparos közszellemet óhajtja megteremteni. De van az új alakulásnak ezenkívül szociális programja is, amely semmiben sem marad el az előbbi mögött. Az elaggott és szegénysorsu iparosok számára akar otthont felállítani az új egyesület, ahol a munka elfáradt harcosai nyugalmas pihenést találhatnak majd öreg napjaikra. Az alapszabályok gondoskodnak nyugdíjostály felállításáról is, amelynek tagjai 30 évi befizetés után nyugdíjban részesülnek. Ez az osztály azonban különböző segélyezések alakjában is rendelkezésre fog állani tagjainak. Az iparosok betegsegélyezésével kapcsolatban meg akarja oldani az egyesület egy iparosszatatórium fölállításának kérdését is.

Az Aradi Iparosotthon Egyesület a gondos előkészítő munka révén, a különböző estélyek és bálók jövedelméből máris 400.000 lej tőkével rendelkezik és a vezetőségnek erős a reménye, hogy ez az összeg most, a megalakulás után, az ediginél fokozottabb tempóban fog növekedni, mivel

tervbevételek a most 300 főt számláló taglétszám kibővítését is. Az egyesületbe való belépési díj 100 lej, alapító tagoknak 500 lej, az évi tagdíjat pedig 120 lejben szándékszik megállapítani az alakuló közgyűlés. A vezetőség biztosra veszi, hogy az aradi iparosság teljes erejével áll az új egyesülés mögé, hogy ezzel is biztosítsa annak továbbfejlődését és valóban szép programjának megvalósulását.

Az eddigi tervek szerint elsősorban a klubot fogják megvalósítani, még pedig előreláthatóan

Amikor egy aradi tisztviselőből rendőr lesz.

Szokatlan nyomozás egy aradi gyárban. — Egy lopás különös következményei.

(Arad, dec. 30.) Rendkívül érdekes ügyben indult meg rendőrségi eljárás Aradon, egy cukorgyári tisztviselő ellen. Néhány nappal ezelőtt a cukorgyár raktárkezelője észrevette, hogy a raktárhelyiségből nagymennyiségű és értékes felszerelési tárgyak tűntek el. A cukorgyár igazgatósága erre a közlésre egyelőre nem tett feljelentést a rendőrségen, hanem saját hatáskörében indította meg a nyomozást. A nyomozást a gyár egyik tisztviselője vezette, aki állandóan figyelemmel kísérte a munkásokat, mert meg volt győződve arról, hogy a lopást kizárólag a gyár munkásai közül valaki követhette el. A megfigyelés alapján a tisztviselő tegnap házkutatást tartott néhány cukorgyári munkásnál és a lopott dolgok egy részét sikerült is megtalálnia. Miután a tettesek megkerültek, a cukorgyár vezetősége egy jegyzőkönyv kíséretében, amelyben beszámolt a házkutatásról, jelentést tett az ügyről az aradi államrendőrségen. Az aradi államrendőrség megindította a nyomozást, azonban elsősorban szigorú eljárást vezetett be a tisztviselő ellen, aki jogtalanul házkutatást tartott

a gyarusítottak lakásán. Ugyanis a rendőrségnek is csak akkor van joga házkutatást tartani, ha erre ügyészégi engedélye van, magánfeleknek házkutatási engedélyt még az ügyész is nem ad. Különben — mint értesülünk — a munkások, akiknél a tisztviselő házkutatást tartott, magánlakásértés címen szintén feljelentették a cukorgyári hivatalnokot.

— A folyammérnökség ötnegyedmillió büntetése. Az Aradi Közlöny számolt be egyedül az aradi folyammérnökségi hivatal feltűnést keltő döntéséről, amelyben Vulcu I. Maxim aradi gyárost 1 millió 268000 lej kártérítésre ítélte, mert egy évvel ezelőtt elsodort kotrója a cukorgyár közelében állítólag megrongáta a partot. Egyszerűen a kotró kiemelésének költségei fedezésére 100.000 lej kártérítésre is ítélte a gyárost. Pocioianu János, az adminisztrációs szolgálat főnöke a mai interjú már bizottsági ülésen jelentette be a folyammérnökség ítéletét azzal, hogy 15 napi felebezési határidő van. Az interimár bizottság tudomásul vette a döntést, leszögezte, hogy a kártérítés összegét megfelelőnek tartja a város, amely így nem is felebez az ítékezés ellen.

T A R C A.

Fák...

A csipketerítő kis asztal,
amelynél este ülni jó,
örög völgy vaskérgéből készült.
A könyvszekrényem meg díó.

Íróasztalom mahagóni,
ott szári lelkemből fel a vágy...
A karosszékem izmos vasia.
S világos topolyfa az ágy.

A tükörráma is topolyfa,
meg a két nagy almárium.
Apám képe nek a kereteje,
hogyan milyen fa — nem is tudom.

A kis virágállvány, az köris.
Cseresznye fa a vitrinem.
... Milyen fából lesz a koporsóm? I...
Be jó vón tudni, hogy milyen.

SOMLYÓ ZOLTÁN.

Ablakok.

Irta: Villányi Andor.

Ez a történet voltaképpen nem is Mária-ról szól, akit szerettem, hanem az ablakokról.

Ablakokról; közönséges üveglapokról, a minő ezer és ezer bámul rád, uccai bandukolásodban; vagy ha a méla kávéházban ábrándozol: — óh, be össze-vissza is ez az élet!

Hadd mondjam el hát itt a kegyetlen ablakok eseménytelen balladáját — az érzéketlen ablakokét, mielőtt végkép elmúlnánk egymásnak: én — neked; — te — nekem; s e boldog élet mindannyiunknak...

Akkor még diák voltam és szerelmem tárgyaról, Mária-ról — azt hiszem, már ugy is tudsz mindent.

Ő szép volt, én halálra szerelmes: ostoba

így ez, oly ősi mint az élet reménytelen volta — nincs is mit beszélni róla...

A ház, amelyben Mária lakott, még beépítetlen telken állt. Ez a telek kívül volt a városban, a kikötő mellett, a cantridai villanegyed kezdeténél.

A ház nagy volt, hatalmas; új. Öt emelete éégig nyúlt: — ah, a tejjel kevert haloványkék éégig. Legcsodálatosabb azonban sok-sok egymás mellé sorakozó ablaka volt.

Ezek az ablakok magasak és szélesek voltak; — az ablakokon át a kalitkaszzerű szobákba lehetett látni; s én a rekkenő júniusi napban — a telek végén vadul tenyésző babérhokrok tövében heverészve — órákosszat bámultam a katonásan egymás mellé és fölül sorakozó ablakokra.

Ezeknek az ablakoknak kétféle életük volt. Nappal a szifnek életét éltek. Néztek a ragyogó déli napba s szikrázva vertek vissza minden fényt — nem engedve bepillantást a kalitkába, amiknek nyílásán ércskeménységű pajzsokként örködtek. Föllogták és visszadobták a Karszt kietlen sziklái és a menyasszonyzelidségű tengert; — láttatva és tüköröztetve mindazt, ami künn élt, hevült, vagy haldokolt — de némák és titokzatosak maradtak, ha a mögöttük való világot akartam látni.

Nappal nem szerettem az ablakokat. Nappal nagyon gyűlöltem őket.

De este megváltoztak.
Ha a tengerbe bukó nap utolsó lobbanására gyászburájával a földkorong fölé borult a csillagokkal himzett égbolt: — akkor megelevenedtek.

Akkor a merengésükből fölriadt leányszemekhez hasonlóan fölnyitkák — fényleni kezdtek és megmutatták belsejüket.

Este megbocsátottam az ablakoknak nap-páli titokzatoságukat; este nagyon szerettem őket.

Szerettem őket, mert szomjas szemem

elől nem zárták el szobáik méhét és szerettem őket főként, mert minden este megmutatták nekem Mária-t.

Mária fölött, a második emeleten, nagy erkélyes lakásban, egy sorhajóhadnagy lakott. Ez a sorhajóhadnagy szép volt; fiatal; bronzarcu és szénfekete haju. Ha nevetett, széles, piros, vérszínű szájból egészséges, hófehér fogak csillantak ki.

A sorhajóhadnagyot nem szerettem. Olyan volt, mint egy nagy, erős ragadozó.

Egy este, amint a fővényen heverve néztem Mária-t a fölgylt ablakok sárga fényében, megnyílt a sorhajóhadnagy erkélyének ajtaja s hadnagy hegedűvel kezében kilépett a teraszra.

Kis idő múlva, a hegedűhangra fölfigyelve, megjelent alul Mária és fölnezett. Most már a két szempár találkozása közben zengett, csattogott, bókolt és epedett a hegedű s én ezen az estén valami különöset fedeztem föl magamnak az ablakokhoz való viszonyában.

Tragikus volt és szinte kétségbeejtő: nekem — az este oly kedves ablakok — kezdtek ellenszenvenné válni.

Óh — kimondom nyíltan: én most már este is gyűlölni kezdtem a kétségbeejtő ablakokat.

Gyűlöltem, gyűlöltem őket. Vad gyűlöletem nőtt, megáradt, habzott, föltornyosult, tajtékzott, mint a tenger. Tajtékzott és ágybadöntött. — Lázban, betegen, mint egy nyomorék titán, kibe egy háborgó őselem vad, kétségbeejtő, éégigvöltő kínja szorult, tehetetlenül sokáig ieküdtem az ágyban.

Amikor szabad volt kijárnom, Mária ebéd-lőjében már ketten vacsoráztak.

Ezen az estén már nem vártam meg, míg szerelemem alkóvjának kék ampolnája kigyul. Fölálltam; kicsit még ténferegtem; aztán lehorgasztott fővel hazaballagtam.

És sokáig, nagyon sokáig nem tudtam többé este a kigyuló ablakokra nézni...

Az utolsó 48-as honvéd

a magyar felsőház tagja.

Érdekes akció indult meg a magyar fővárosban.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Szemere Pál a Bécsben működő ismert magyar újságíró (egyébként lapunknak is bécsi szerkesztője) a napokban a következő érdekes levelet intézte Szakács Andor volt államtitkárhoz, „A Mai Nap” című napilap főszerkesztőjéhez:

Méltóságos Uram! Igen tisztelt Barátom! Néhány hét múlva Budapesten összeül az új országgyűlés és miként a lapok írják, a felsőház tagjainak megválasztására, illetőleg az államfő által való kinevezésére már megkezdődtek az előkészületek. Annak idején, amikor a nemzetgyűlés a felsőházi javaslatot tárgyalta és arról folyt a vita, hogy hány osztrák főherceg legyen az új törvényhozás második házának tagja, hogy mely osztrák, német, spanyol és olasz családok nyerjenek képviselést, az egész nemzetgyűlés elfeledkezett arról, hogy a független Magyarország felsőházának korelnöki minőségben való megnyitására az utolsó élő 48-as honvéd a leghivatottabb. A felsőházi törvény ezen hiányát most a miniszterelnök, illetőleg az államfő kinevezés útján még idejében pótolhatná. Az utolsó élő 48-as honvédek a felsőházban a helye és az önálló Magyarország kormányának és törvényhozásának összes tényezői önmagukat tisztelnék meg, ha módot nyújtanának arra, hogy a magyar felsőház tanácskozásait, mint korelnökök az utolsó 48-as honvéd nyitná meg. Remélem, hogy nemzetem Ön is osztja s a tervet megvalósulása érdekében pártjánál és lapjában propagálni fogja. Öszinte nagybecsüléssel, igaz hűvel: Szemere Pál.

Az érdekes, megszívlelésre méltó üzenet, értesüléseink szerint, politikai körökben visszhangra talált és valószínű, hogy az utolsó 48-as honvéd valóban tagja lesz a felsőháznak és mint korelnök ő fogja megnyitni a tanácskozásokat.

Bankfiu mint szakács.

Textilinas lett egy tábornok gyermekéből. — A magyarországi középosztály érdekes elhelyezkedése.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A táboros és a forradalmi idők súlyát a magyar középosztály érezte legjobban. Értelhető tehát, ha ennek a középosztálynak az életéről való felfogása hamarosan megváltozott és alkalmazkodott a megváltozott viszonyokhoz.

Szinte elképzelhetetlen volt valamikor, 10—15 évvel ezelőtt, hogy egy táblabíró, ezredes, tábornok, orvos, vagy ügyvéd, iparos, vagy kereskedő tanoncnak adja fiát. Abban az időben a kereskedelmi pálya felé való törekvés abban állott, hogy elvégeztették a fiúval a kereskedelmi, vagy Keleti Akadémiát és beprotezszták egy jónevű bankhoz, ahol megkezdte a bankfiu aranyéletét. Kivételt csak a régi kereskedőcsaládok fiai képeztek, akiket szüleik vezettek be az üzleti titkokba.

Ezzel szemben a helyzet ma az, hogy érettségizett fiukkal, mint kereskedő, vagy iparos tanoncokkal találkozunk mindgyakrabban a legkülönbözőbb szakmában. Így például egyik tábornoknak az érettségizett fia egy lipótvárosi textil boltban tanoncodik 150 ezer korona heti fizetésért. Egy ismert orvos hat realiskolát végzett fiát orvosi műszerésznek adta három évi tanoncidőre. Egy királyi ügyész a leányát szerződtette 2 évre tanulóknak egyik ékszerészhez. Egyre több műgyemtemi hallgató szegődött el kőműves tanoncoknak. A legérdekesebb pedig, hogy egy nyugalmazott bankigazgató beadta fiát egyik dunaparti étterembe szakácsnak. A fiu franciául tanul s milelyt felszabadul, kiutazik Párisba.

A nagy folyamat javában megindult és a sokféle B-listával próbára tett szülők féltetéve minden békebeli, beléjük nevelt előítéletet, ma már lehetőleg nem nevelik gyermekeiket irodistáknak, hivatalnokoknak, hanem gyakorlati pályára készítik őket.

Öt Acsev-motort kapott Magyarország

A gördülő anyag felosztása Románia és Magyarország között. — Ünnepléses átadás Curtici-on.

(Arad, december 30.) Ismeretes, hogy a román államkincstár nemrégiben megvásárolta az Acsev, romániai vonalait. A vételszerződésben az állam a gördülő anyagokat is megvásárolta, egyben azonban megállapodást kötött olyképpen, hogy a gördülő anyagok 2:1 arányban a romániai és magyar érdekeltségek között osztandók fel. Ennek a megállapodásnak az értelmében tegnap a curtici-i határállomáson átadták a magyar Acsev. érdekeltségnek a szerződés szerinti nek járó gördülő anyagok egy részét: hat mozdonyt, öt motort és tíz motormellékkocsit. Az ünnepléses átadásnál a magyar érdekeltség nevében Petz Antal igazgató és Koromzay Frigyes vezérigazgató, a román államvasutak képviselőiben Staitiu főmérnök és Budestescu fűtőházi főnök jelentek meg.

Férji beleegyezés a feleség utleveléhez.

Az aradi rendőrprefektúra részletesen szabályozta az utlevélszerzést. — Mely okmányok alapján és mily feltételek mellett kapható utlevél.

(Arad, december 30.) Az utóbbi időkben az utlevélszerzés dolgában különböző miniszteriális rendelkezések láttak napvilágot, úgy hogy az utlevélkérelmezők körében bizonyos zavarok támadtak. A félreértések elkerülése céljából az aradi rendőrprefektúra ma — Mutiu Traian prefektus és Giulan Arcadie igazgató aláírásával — hirdetményt bocsátott közre, amely pontosan szabályozza az utlevélszerzés módozatait. A hirdetmény teljes egészében így szól:

Mi, Arad város rendőrprefektusa, az utlevélszolgálat ellátásának megkönnyítése érdekében az alábbiakat hozzuk a város polgárságának tudomására:

Utlevelet mindenki kaphat, aki román állampolgár. A város lakóinak ez iránti kérelmeket a rendőrprefektúrához kell benyújtaniok, a kérvényben feltüntetendők utazásuk oka, az illető államok, ahová utazni szándékoznak s határozottan ki kell jelenteniök, hogy nincsenek repatriálási szándékaik. A kérvényt előzőleg a szigurancán és a rendőrségi nyomozó irodában láttamoztatni kell s az alábbi okmányok csatolása szükséges:

1. Személyazonossági igazolvány a népesedési hivataltól, amelyből kitűnik, hogy az illető kérvényező aradi lakos. Akiknek régi utlevel van birtokukban, ilyen igazolvány becsatolása alól fel vannak mentve. 2. Állampolgársági igazolvány, amely hivatalos másolatban is becsatolható. 3. Adóbefizetési igazolvány arról, hogy a várossal szemben adóhátraléka nincs. 4. Adófizetési igazolvány arról, hogy az állammal szemben adóhátraléka nincs. 5. Büntetlenségi bizonyítvány az ügyészségtől. 18—48 év közötti férfiak katonai igazolványt is kötelesek bemutatni, amelyet a Cercul de Recrutare állít ki. (Erre a célra szolgáló nyomtatványok a megyei nyomdában, Str. Romanului (Zrinyi-uca) 6. szám alatt szerezhetőek be.)

Megdrágult a magyar korona

Pesti csalók koronákat próbálnak elhelyezni pengő helyett.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az új pengővaluta életbelépése rászabadította a budapesti közönségre azokat a csalókat, akik rendszeren tömegesen jelentkeznek egy-egy új pénz kiadásánál. A kibocsátott ezüst egypengősek rendkívüli módon hasonlítanak a régi egykoronásokra és ha nem vigyáznak az emberek, könnyen egykoronást kapnak pengő helyett. Az ezüstkoronás értéke pesten 5200 korona, így tehát, akit sikerül ezeknek a csalóknak becsapniok, 7300 koronával károsodnak meg. Jellemző a mai erkölcsökre az is hogy amikor híre terjed az új ezüstkorona-konjunkturának, hamarosan 6000 koronára szökött fel az ára. Még így is haszonra dolgoztak azok, akik „elhelyezték” őket. A rendőrség könyörtelenül eljár azok ellen, akiket hasonló csaláson ér. Ripka, Budapest főpolgármestere egyébként felkérte a főkapitányságot hogy a piacok és a vásárterek vezetőit a legerélyesebb eszközökkel utasítsák, hogy szigorú büntetés terhe alatt, akadályozzák meg a pengőszámításnál a felfelé ke-

Közös utlevelet csak férj és feleség, valamint a törvényes kiskorú gyermekek számára állítanak ki. Az esetben, ha a feleség külön utlevelet óhajt, a szükséges és fentebb felsorolt okmányokon kívül még férjének két tanu előtt aláírt és 2 lejés bélyeggel ellátott beleegyezési nyilatkozatát is csatolnia kell. Viszont szülői beleegyezés kell a kiskorú gyermekek utazásához, amely beleegyezésben kiemelendő, hogy a szülők kiskorú gyermekeik külföldi utazásának minden költségéért szavatosságot vállalnak.

Egyetemi hallgatóknak külön nyilatkozatot kell becsatolniok, amelyből kitűnik, hogy mily összegű idegen valutával rendelkeznek s hogy lemondanak minden a külföldi egyetemeken tanuló romániai diákok számára biztosított kedvezményekről. Ugyancsak csatolniok egy szülői (gyámi) nyilatkozatot is, amely a szülő (gyám) kötelezettséget vállal az egyetemi hallgató tandíjának és külföldi ellátásának fedezésére.

Az utlevél iránti kérvényekhez 2 lej az illető kérvényező sajátkezű aláírásával, valamint 25 lej 50 bani bélyeg is landó. Ügyvédek kivételével mindenkinek, utlevelek kijárásával foglalkozni. Az eljárás elegendő ellen a törvény értelmében szigorú eljárás indul meg. A kiállított utlevelet személyesen lehet csak átvenni.

Elutazás előtt az utazási vizum végett az utlevelet a rendőrprefektúrán is be kell mutatni. Ezt a vizumot külön kell kérvényezni s erre a célra kész nyomtatvány szolgál, amely a megyei nyomdában szerezhető be. Közszolgálatban álló tisztviselőknek, állami alkalmazottaknak és katonáknak elutazásukhoz a Directia Protocolului vagy a külügyminiszter hozzájárulását is meg kell szerezniök. Ezt a hozzájárulást azonban csak személyes jelentkezés esetén adják meg. Fenti rendelkezések 1926 január 1-ével lépnek érvénybe.

rekítést, amiből sokan jogtalan hasznot szereznek.

A főkapitányság a befolyt jelentésekből megállapította, hogy a pengődrágasági hullám megállott és így valószínűleg nincs szükség büntető szankciókkal ellátott pengőrendeletre a felfelé kerekítés ellen. A rendőrség egy szersmind a kereskedelmi és iparkamarával is érintkezésbe lépett, erkölcsi súlyával hasonló oda, hogy teljesen megszűnjön az árdrágítás. Közbenjártak az iparhatóságnál is, hogy a fodrász-iparban beállott emelés, amely kritikus időben jött, visszavonassék. Ma még kevés az új pénz de újév alkalmával a havi és heti fizetéseket már pengőben adják ki.

Mielőtt butort vásárol, tekintse meg
Bruckner butorgyár raktárait Arad,
Strada Ghiza Birta No. 16
Cég tulajdonos: VAJNA ADOLF.

— Budapesti ápolónő tragédiája. Budapestről jelentik: Ma hajnalban Radics Zoltánné, a Rókus-kórház 22 éves ápolónője leugrott a kórház második emeletéről és azonnal meghalt. Az öngyilkosság okát nem tudják, csak sejtik, hogy az ápolónő szerelmes volt egyik betegébe. Napokban halt meg. Ezért határozta volna el magát az öngyilkosságra.

Művészet.

Cirkuszhercegnő.

(Kálmán Imre operett-bemutatója az aradi színházban.)

A legnagyobb dicsőretet kifejező jelzők felléktára szinte elégtelennek bizonyul annak a tüneményes premier-estnek az ecsetelésére, amely ma este a Cirkuszhercegnő pompázatos diadalát pecsételte meg örökre. Eddig aligha került bemutatásra Aradon darab, amelyre a színház olyannyira féltő gonddal ügyelt s a melynek premierjét oly impozánsan megnyilatkozó lázas érdeklődés előzte volna meg, mint a Cirkuszhercegnő. Napok óta egyetlen téma keringett csak a levegőben: milyen lesz a Cirkuszhercegnő premierje? És amely darab ily idegfeszítő hangulatot tudott kelteni, melynek ily forró várakozás volt az előjele, az nem is érhetett el mást, mint a sikerek sikerét, a szó szorosán vett értelmében. Mert pompás siker volt a ma esti, amilyenre még a rivalda öreg falai sem igen emlékezhetnek.

A szűzsé, a zene, az előadás méltó is a sikerre. A mese a legújabb operett-irodalom hálás témáját: a kitagadott orosz nagyhercegek romantikus szerelmi történetét fűzi össze szépen, illúzióval, látványos cirkuszi jelenetekkel. A darab zenéje Kálmán Imre nagyszerű muzsikája. Simulékony a darab milliójéhez, a hangszerelése egyenesen nagyszerű. Mindvégig, dallamról-dallamra fülbemászó, finom muzsika, amelyben Kálmán Imre, ha el is jut a Charleston üteméig, nem megy túlzásba s a z-bandes extázisba.

Az előadás, a kiállítás pedig? Elbűvölően ott a színpad képe s a meglepetés moraja szőtt át a publikumon valahányszor földött a függöny. Az első felvonás cirkuszi felvonás, a merész produkciók, attrakciók, Andor belépője mind külön-külön nagy sikert arattak. A második felvonás nagy palotája az orosz cári fényűzés tobzóát mutatta be tökéletes élethűséggel. Mindkét felvonás pazar díszletei az áldozatkész igazgatóság súlyos százezreit emésztette föl s a görlek háromváltozású toalettjeire is bizony nagy összegek mehettek el. Mind: a bohóc-tánc, a görlek lovasjelenete, a szédelő cirkuszi attrakciók, a remek akrobata táncok, a 93. gy. e. zenekarának indulói és még rengeteg érdekesség annyi elevenséget, ötletet rejtettek magukban, hogy a tomboló közönség valóban egy fővárosi nivón csillogó előadás nagyszerűségét élvezte végig.

A ragyogó előadás középpontjában *Betegh* állott. Óriási lelkesedés fogadta már a színpadra lépésekor, amely további jelenéseire feszült még inkább fokozódott. Fényes szerepe minden szépségét érvényre juttatta elsőrangú énekdiszpozíciójával, közvetlen megjelenésével, kiforrott nagyszerű játékával. Toalettjei valóságos szabóművészeti remekművek voltak. *László Andor* kiegyensúlyozott művészi teljesítménnyel alakította a „Mister X” szerepét. Férfias, kifejező játéka, behatoló lány lírai tenorja teljesen megfelelt a szerep kívánalmának. *Kertész Mancsi* Mabel Gibsonja eleven, pajzán, igazi szubrett-szerető, amelyben a művésznő ezúttal is csillogtatta kivételes tehetségét. Toalettjei áldozatkészre és pazar izlésre váltottak. Táncszámai pedig valósággal bámulatba ejtették a közönséget. Ifj. *Szendrey Mihály*, mint *Sluk Tómi*, sok-sok humorral hozta állandó pezsdülésbe a nevető-izmokat. Táncszámai egytől-egyik akrobata-mutatványok voltak. *Olasz Lajos*, aki egyébként a díszletek csodás festéséért is sok-sok dicsőret érdemel, mint nagyherceg jellemző, stílusos alakítást adott. *Győző Alfréd* Gyula főpincérből sok kedves derű és bonhomia áradt, a közönség tombolva ünnepelte. A kisebb szerepekben *Mészáros Béla*, *Révész Lajos*, *Örössy Géza*, *L. Kiss Mariska* jól megjátszott alakításokkal segíti a darab sikerét. *Hetényi J.* Elemér nagykonceptiójú rendezése színes csillogásával meglepetésszerű magasságra emelte a darab kiülsőségének pompáját. *Gelencsér Pál*, a fáradhatatlan dirigens biztos kezű vezetője a zenekarnak.

Ujjászervezik a nagyvezérkart.

Lupescu vezérkari főnök nyugalomba vonul.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójától.) Kiszivárgott hírek szerint a hadügyminisztériumban tervbe vették a legfelsőbb vezérkar teljes ujjászervezését. Erre — a Cuvantul szerint — azért volna szükség, mert Lupescu tábornok, a nagyvezérkar főnöke rövidesen betölti azt a magas szolgálati időt, amely után a törvény értelmében nyugdíjazni kell s így kénytelen lesz eltávozni a vezérkar éléről. Hír szerint Lupescu utódjának Samsonovici tábornokot szemelték ki, de nagy esélye van Sarbu tábornoknak is. Ideiglenesen azonban a nagyvezérkar főnökségét Presan tábornok venné át. Lupescu generális 1927. október 1-ével vonul nyugalmába.

Leleplezték egy bucaresti-i szélhámost Aradon.

Tizenhétéves sikkasztó, aki főnöke 72.000 lejével Aradra szökött.

(Arad, december 30.) Iancu Traian aradi rendőrigazgató néhány nappal ezelőtt az aradi Vadászkiirt éttermében egy 17 éves fiatalembert tartóztatott le. Amint akkor megirtuk, a fiatalember azért vált gyanússá, mert feltűnően viselkedett és valósággal szórta a pénzt. A rendőrségi igazgató akkor igazolásra szólította fel, erre azonban rendkívül zavart feleleteket adott. Bekísérték a rendőrségre, ahol aztán különböző igazolványokat mutatott fel, a melyek azt bizonyították, hogy a fiatalembert Alpern Náthánnak hívják és — mint mondotta is — egy bucaresti-i bank alkalmazottja. Elmondotta, azért van annyi pénze, mert a bank szorgalmának jutalmául fizetését két esztendőre előre kiutalta. A rendőrség előtt természetesen gyanús volt az ifju, meg a meglehetősen fantasztikusnak látszó vallomása s épen ezért táviratilag érdeklődött a bucaresti-i nyomozó hatóságoktól, ahonnan ma megérkezett

a meglepetést kelthő válasz.

A bucaresti-i rendőrség közlése szerint a 17 éves ifjut Blum Jakabnak hívják és egy előkelő bucaresti-i cégnek volt az alkalmazottja. A cég főnöke néhány nappal ezelőtt azzal bízta meg, hogy fizessen be a Marmorosch Blank-bank-cég pénztárába 72.000 lejt. Az ifju ehelyett azonban az állomáshoz ment és beszállt az épen induló erdélyi vonatba. Előzőleg azonban kollegájának, Alpern Náthánnak igazolványait ellopta.

A fiatalember erre a távirati leleplezésre beismerte bűnét és azt mondotta, hogy azzal a szándékkal jött Aradra, hogy itt valami nagyobb szabású szélhámosságot kövessen el, mert azt hallotta, hogy Arad nagyon jó kereskedő-város. Sajnos azonban csalódott és itt tartózkodása után már harmadnapra a rendőrség kezeibe került. A reményteljes ifjut ma délelőtt, rendőri kíséret mellett Bucarestbe szállították.

Tiltakozás

a sajtó-javaslat ellen.

A bucaresti-i újságírószervezetek egyhangú állásfoglalása.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Cudalbu igazságügyminiszter — mint jelentettük — a napokban hozzászólás végett átadta a bucaresti-i újságíróknak az új sajtótörvény javaslatát. A javaslat ismertetését és tárgyalását az ünnepek miatt ma kezdte meg a román újságíró szindikátus delegált bizottsága. A javaslat ismertetése közben, mindjárt az elején, heves tiltakozás hangzott el: a delegáció tagjai kijelentették, hogy a kormány a javaslattal nyilván az az intenciója, hogy a sajtószabadságot teljesen guzsba kösse. Hivatkoztak az alkotmány 25-ik szakaszára, mely kimondja, hogy Romániában mindenki számára biztosítva van a vélemény és kritika kimondásának joga. Ezzel ellentétben az új sajtótörvény szűk korlátok közé akarja szorítani a véleményszabadságot és a kritika jogát egyáltalán nem tűri meg a kormány tevékenységével szemben. Hivatkoztak arra is, hogy még az alkotmánytervezet szenátusi vitája idején Pacurariu szenátor határozott kívánságára iktatták csak be a 25-ik szakaszba, hogy a kritika- és véleményszabadság joga írásban, tehát a sajtó útján is gyakorolható. Már akkor is hivatkozás történt arra, hogy ezt a szabadságot egy később megalkotandó új sajtótörvény fogja szabályozni. A parlament éppen úgy, mint a szenátus, csak a fenti kitétel becikkelyezése után volt hajlandó elfogadni az alkotmányjavaslatnak ezt a részét. A kormány azonban most visszaél ezzel a megadott móddal és egyáltalán nem vette tekintetbe az alkotmány liberális szellemét.

D. Tony, az újságírószindikátus delegációjának vezetője különben kijelentette, hogy az újságírók a maguk részéről az új sajtótörvény ellen egyhangulag a leghatározottabban tiltakoznak, mert az a szabadság, amelyet állandóan a büntetőtörvénykönyv paragrafusai veszélyeztetnek, nem szabadság s nem is méltó arra, hogy a sajtó útján gyakorolható legyen. A sajtó útján gyakorolható szabadság az a szabadság, amelynek gyakorolása a sajtó útján történik.

Waldbauer-Kerpely

világhírű vonósnégyes egyetlen hangversenye január 11-én népszerű helyekkel. Jegy Sándor Ferencné Arad.

* A színház műsora. Péntek este 7 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérlétszünet.) Éjjel 11 és fél órakor: Nagy Szilveszter-est, Szombat délután 3 órakor: Bob herceg, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 órakor: Játék a kastélyban, vigjáték. (Mérsékelt helyárak.) Este 8 és fél órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérlétszünet.) Vasárnap délután 3 órakor: János vitéz, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 órakor: Alvó férj, vigjáték. (Mérsékelt helyárak.) Este 8 és fél órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérlétszünet.) Hétfő: Cirkuszhercegnő, operett. (A. bérlétszünet.) Kedd: Cirkuszhercegnő, operett. (B. bérlétszünet.) Szerda: Vizkereszt ünnepe miatt nincs előadás. Csütörtök délután 3 és fél órakor: Névtelen asszony, dráma. (Mérsékelt helyárak.) Este 8 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (C. bérlétszünet.)

Cirkuszhercegnőből 6 előadás szám a 25-ik lej SÁNDOR FERENCNÉ Arad, megveházzal szemben

* Az aradi színházi iroda hírei. A Cirkuszhercegnő uralja az egész heti műsort, ami érthető is a premiéren aratott példanélküli diadalmas siker után. A bemutató-előadás részint az ismétlések, részint a nehéz díszletek első beállításá folytán hosszúra nyúlt. A mai naptól kezdve, mint hogy a díszletek kezelését már betanulták, a felvonások közötti szünetek megrövidülnek és az előadás a normális idő alatt folyik le. — A Szilveszter-est iránt nagyarányú az érdeklődés. Ezzel a vidám esettel bucsuztatja a színház a régi esztendőt. A műsor a vidámság jegyét hordja magán. Kezddik Jávör József hírlapíró szellemes egyfelvonásosával, azután azután Váradi Aladárék játszik el a Nosztic-fiu esete a Róth Mácsival című pompás paródiát, végül a Kofa és pofa című kacagató színpadi tréfa kerül színre. — Hat előadás lesz szombaton és vasárnap a színházban. Vasárnap operett-előadás és két hatóságos próza-társulat előadásai lesznek. A színház műsora az ünnepeknél is érdekesebb.

— Rádiórazzia Aradon. A mai nap folyamán az aradi katonai hatóságok nagyarányú rádiórazziát tartottak Arad területén. A nem várt razzia nagyarányú eredménnyel járt, amennyiben több mint negyven tilos rádiót lepleztek le. Közülük igen sokat a Bucur (Eötvös) utcában, valamint a Reg. Mária (Andrássy) téren. A rádiókészülékeket a hatóságok elkobozták.

— Át szervezik a csendőrséget. Bucurestiből jelentik: Stefanescu generális, a román csendőrtisztület parancsnoka a napokban javaslatot dolgozott ki a csendőrség teljes reorganizálása érdekében. Jletékes helyről nyert információk szerint, megtalálták a módját annak, hogy egy speciális törvénnyel továbbra is biztosítsák mindazon csendőrtisztek — köztük Stefanescu generális — további visszamaradását is, akik vagy személyes okokból, önként, vagy politikai okokból lettek volna kényszerülve kilépni a csendőrtisztület kötelékéből.

— Középiszkolai tanárok országos kongresszusa. Bucurestiből jelentik: Nagy előkészületek folynak az 1927. augusztusában Bucurestiben tartandó középiszkolai tanárok országos kongresszusának előkészítése körül. A kongresszuson az ország minden részéről megjelennek a középiszkolai tanárok.

— Kivégzett török banditák. Angorából jelentik: Az angorai haditörvényszék tegnapi ülésén 13 török banditát ítélt halálra, mert november végén több török falut kifosztottak. Kemal na őt elítélnék megkegyelmezett, a többi büntetését helyben hagyta. Terve meg történt a felakasztása.

— Borzalmas vasuti katasztrófa Chilében. Santiagoból jelentik: Lota chilei város mellett borzalmas vasuti katasztrófa történt. A gyorsvonat kisziklott és lezuhant a töltésről. A katasztrófanak 14 halottja és husz súlyos sebesültje van.

— Pilsudszky kibékült ellenteteivel. Varsóból jelentik: Pilsudszky marsall ma kibékült ellenteteivel, akiket a májusi forradalom alkalmával gyilkos harcban legyőzött. Politikai körökben úgy tudják, hogy Pilsudszky kormánya újjászervezés előtt áll, mert beveszik abba a Vitos-kormány egyes volt agjait.

— Rendőri hírek. Deutsch Samuné aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Str. Tribunal Axente (Damjanich-ucca) 11. számú házban lévő lakásába betörték és onnan hatezer lej értékű ékszert loptak el. — Váradi Voda György aradi vendéglős feljelentést tett H a g y á k János munkás ellen, aki állítólag vendéglőjében étkezett, italt fogyasztott, nem fizetett és távozásakor egy értékes télikabátot ellopott. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Ismeretlen fagyott embert találtak az aradi városligetben. Az aradi városligetben ma reggel egy megfagyott férfi holttestére akadtak a járőrök. Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan rendőrbizottság szállt ki a helyszínre, ahol megindult a vizsgálat. A holttesten lévő ruhákban semmiféle írást nem találtak, amelyről személyi adataira lehetne következtetni. A megfagyott ember hatvan évesnek látszik és valószínűleg gyári munkás lehetett. A nyomozás tovább folyik.

Mulatság.

— Thèmes nagy Szilveszter-bálja a városligeti vendéglő termében.

— Az Aradi Torna-Egyesület vezetősége ezúton hívja meg tagjait klubhelyiségében tartandó Szilveszter-estjére; Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) és Str. Baritiu (Rákóczi-u.) sarok, Schwartz-féle étterem.

— Fatisztviselő Szilveszter-estélye a Központi szálló éttermében. Tánc ugyancsak ott. Bejárat a főtér felől.

— A Wacker sportklub Szilveszter-estélye a volt Werkmeister-udvarban. Str. Consistoriu (Batthyány-ter) sarkán.

Jugoszlávia elveszi a román földeket.

Garofid földművelésügyi miniszter értesítette a minisztertanácsot, hogy a Szerbiában lakó románok birtokainak kisajátítása kártérítés nélkül történt. A kormány a külügyminiszter útján intervenciót fog Belgrádban, rámutatva a szerbiai románokkal követett eljárás méltánytalanságára és kérve a kisajátítottak kártalanítását.

Főrendek a magyar felsőházban.

Teljes erővel tombol a harc a magyar mágnások között.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Erősen halad a január 28-án összeülő magyar felsőház szervezése. Az Új Nemzedék beavatott helyről értesül, hogy az elnöki osztály vezetője Ágner László lesz, akivel együtt Balogh Kálmán titkár is átmegy a felsőház tisztségviselőkarába. A mágnások között egyébként máris heves korteskedés folyik. A 38 felsőházi tagságra és 38 póttagságra sok az igénylő és ezek érdekében folyik a korteskedés. A választási harcok során máris megállapítható, hogy egy kormánypárti és egy legitimista-ellenzéki lista van. A kormánypárti lista élén Széchenyi Emil gróf, a legitimista lista élén Andrássy Gyula gróf áll. A legitimisták mindenesetre be akarják a felsőházba juttatni: Andrássy Gyula grófot, Pallavicini György örgrófot, Zichy Aladár grófot, Hunyady József grófot, IV. Károly utolsó főudvarnagját, Batthyány Lajos grófot, Széchenyi Aladár grófot. Érdekes, hogy Hadik János gróf, mint ellenzéki, ugyancsak ezen a listán szerepel, pedig Hadik nyíltan és élesen szembekezdte egyébként Andrássyékkkal. Ennek a csoportnak főkortesei Csekonics Iván gróf, Zichy-Menke Jakab gróf, Pallavicini Alfonz örgróf, Esterházy Ferenc gróf és herceg Esterházy Lajos, akinek testvére pedig a kormánypárt egyik főtámasza. Ezt a csoportot támogatja Esterházy Mór gróf, volt magyar miniszterelnök is. A kormánypártiak listáján Széchenyi Emilen kívül Károlyi László gróf, Szapáry László gróf, a volt londoni követ, Memess János gróf, a volt római követ, Széchenyi István gróf szerepel. — Itt akarják megválasztani Károlyi Imre grófot is, aki egyideig kegyvesztett lett a csoport előtt a franküggyben tanúsított magatartása miatt, most azonban szent lett a béke. Ennek a csoportnak a főkortese Teleki Pál gróf, aki kinevezés után lesz főrend, mivel nem rendelkezik az előírt vagyoni kellékekkel. Almásy Imre grófot a mezőgazdasági kamarák küldik be, Harkányi János báró Zemplén-megye, Szapáry György grófot Szolnok-megye, Somssich grófot Somogy-megye, Balassa

bárót Nógrád, Hoyos Miksa grófot Somogy, Sorényi grófot Gömör-Borsód, Mirbach bárót Tolna, Dégenfeld József gróf mint református, Radvánszky báró mint evangélikus főgondnok kerül be. Be akarják még hozni Karátsanyi Jenő grófot, Festetich Sándor grófot és Berchtold Lipót grófot, a háborus külügyminisztert, aki eddig hangtalanul tűrte, hogy őt pécézzék ki a háború kitörésének okául.

Mint zászlósfőurak tagjai lesznek a felsőháznak Csekonics Endre gróf, Ambrózy Gyula gróf és Festetich Tasziló herceg, aki azonban még nem döntött, hogy elfogadja-e a tagságot, mert hír szerint, nem tartja legálisnak az új felsőházat. Fia, Pál herceg pedig az ellenzéki legitimisták között foglal helyett. Az előkelő magyar főurak egy igen nagy csoportja, Bánffy György és Miklós grófok, Majláth József gróf, Zelenski Róbert gróf, Bánffy bárók, Bethlen grófok, Pálffyak, Wesselényiek nem lehetnek tagjai a felsőháznak, mert idegen állampolgárok.

Az adókiivetés megkönnyítése

Az üzleti könyvek alapján történhetik csak az adók kiivetése.

(Arad, dec. 30.) Régi és súlyos panasz hozott ma orvoslást a pénzügyminisztérium egy körrendelete. Különösen az elmúlt évi üzték azt a szokást az adókiivető bizottságok, hogy a kiivetésnél nem vették tekintetbe azokat az üzleti könyveket, amelyeket a kereskedők és iparosok részére hites könyvelők vezettek. Hanem kényük-kedvükre vetették ki akár a legsúlyosabb adókat is. Az aradi iparosok és kereskedők harcot indítottak ez ellen a rendszer ellen és az ország összes érdekeltjeinek együttes munkájával sikerült elérni azt, hogy a legfelsőbb adófelelbeszési bizottság elvi jelentőségű határozatot hozott, amelyben kimondotta, hogy a kiivető bizottságnak az üzleti könyveket respektálni kell. A határozatot megküldték a pénzügyi adminisztrációhoz és most aztán e rendelkezésnek megfelelően kötelesek a pénzügyi hatóságok a kereskedők és iparosok által bemutatott könyvek alapján kiivetni az adót, egyben a kereskedőket kötelezik arra, hogy szabályszerűen vezettessék könyveiket. Az ez ellen vétőket súlyosan megbírságozzák.

Rádó-műsor.

Péntek, december 31. Wien—Graz: 21.30. Vidám Szilveszter-est. — Pozsony: 21.05. A szalonkvartett hangversenye. Vidám zene. — 22.35. Vidám est, utána cigányzene. — Zágráb: 20.30. Vidám est. — Breslau: 24. Szilveszter-est. — Prága: 20.30 Operettelőadás. — Leipzig: 22.30. Hangverseny. — London—Darenty: 19. Zenekari hangverseny. — 1.05. Táncczene. — Stuttgart: 20. Operettelőadás, utána vidám Szilveszter-est. — Róma: 17.15. Hangverseny. — Frankfurt a M.: 20.15. Szilveszter-est. — Berlin: 20.30. Reuter Ottó énekel. — 22.30. „Lári-fári... 1926”. Szilveszteri revü, utána táncczene. — München: 22.30. Hangverseny. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 17. Népszerű orvosi előadás. 17.30. Istentisztelet a Körtéri templomban. — 20.30. Az Opera kamarazenei hangversenye. — 22. Kabaré és rádió

Szombaton és vasárnap

délelőtt 11 órakor

5., 10. — és 15. — lejes helyárakkal

NAGY MATINE

az aradi Apollóban.

Szombaton:

Sámson az ü-tökösön

Vasárnap:

A végzetes gyémánt

erül bemutatóra.

Erdély és Regát között

megszakadt a kapcsolat.

A hóviharak teljesen elzárták a brassó-predeáli szorosost.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A hatalmas hóviharak miatt a predeáli szorosban már napok óta csak átszállítással tudják lebonyolítani a vasuti forgalmat. Ezen a vonalszakaszon most a régi királyság ugyyszólván teljesen el van vágva Erdélytől. A hóviharak különösen Predeált és Brassót izolálta. Mindkét pályaudvaron már hetek óta rengeteg megrakott teherkocsi vesztegel, mert a behavazott pályán nem tudják tovább szállítani. A predeáli pályaudvaron 230 vagon vesztegel. Rengeteg áru, mely így tönkre, mindazonáltal a szerelvényeket még sem kísérik meg tovább szállítani, mert ebben az esetben még nagyobb károk származhatnának. Brassóból és Predeáltól ugyyszólván óránként indítanak hókéket, a lehullás után rövidesen csonttá fagyó hókérgyet azonban még így sem lehet eltakarítani a pályáról. Illetékes helyen most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a nehéi-buzau vasútvonalat rövidesen megnyissák, hogy így teremtsenek összeköttetést Erdély és a regát között.

Gyermektragédia Salontán

Egy negyedik gimnázista agyonlőtte bátyját. A gyilkos fiu öngyilkosságot akart elkövetni.

(Az Aradi Közlöny salontai tudósítójától.) Megrendítő gyermektragédia játszódott le tegnap Salontán. Egy negyedik gimnázista véletlenségből agyonlőtte fivérét és alig lehetett megakadályozni, hogy kétségbeesésében ne övessen el öngyilkosságot. Pap Todor salontai kereskedő 18 éves Todor nevű fia, aki az aradi (nagyváradi) Gojdu-líceum 8-ik osztályának növendéke és ennek Miklós nevű tanárja, aki a salontai gimnázium 4-ik osztályába jár, apjának üzlethelyisége melletti szobában beszélgettek a salontai tanító fiával. A szoba falán függött Pap Todor vadászfegyvere, melyről nem tudták, hogy töltve van. Miklós beszélgetés közben levette a fegyvert és bátyjára szegezte.

— Vigyázz Todor, mert meglőlek — mondta és megrántotta a fegyver ravaszát.

A következő pillanatban eldőrdült a fegyver és a vele szemben álló Todor vérző fejjel zuhant a földre. A golyó homlokán hatolt be és azonnali halálát okozta. A fiatal diák mint egy örült állott bátyja holtteste mellett, azután az arca ellen fordította a gyilkos fegyvert, de a lövés zajára elöszört szomszédok kicsavarták kezéből. Amíg a házbeliek a haldoklón akartak segíteni, egy óvatlan pillanatban a fiu az udvarra szaladt és kúba dobta magát, de sikerült kimenteni. Pap Miklós a tragédia óta kivülleti állapotban fekszik és attól tartanak, hogy a nagy idegrázkódtatás az ő életét is kockáztatja. A mélyensúlyt szülők iránt általános részvét.

Az aradi Uránlában

ma, pénteken

RODA-BODA

egyik legsikerültebb vigjátéka

Charley néni

Főszerepben:

Sid Chaplin

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Leszállítják a vámokat.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A pénzügyminiszteriumban a napokban kezdtek meg az új vámtarifa összeállításának előkészítő munkálatait. A kiszárgott hírek szerint az új tarifa összeállításánál tekintettel lesznek a kereskedők és iparosok érdekeire is és lényegesen leszállítják mindazoknak az importált nyers és feldolgozott anyagoknak vámtételeit, amelyekre az ország kereskedelmének és iparának feltétlen szüksége van. Mielőtt a javaslat a parlament elé kerülne, előzőleg a kormány gazdasági tanácsa veszi revízió alá.

Parasztlázadás Szovjetországban.

Rigából érkezett jelentések szerint egyes szovjet tartományokban, így Ukrajnában, véres parasztlázadás tört ki. A szovjetkormány kihirdette a hadállapotot és elhatározta, hogy fegyveres erővel nyomja el a felkelést, ha kell.

Jászai Mari őrmestere.

Újév után megjelenik a nagy magyar tragika emlékirata.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Az újév első napjaiban rendkívül érdekes könyv jelenik meg a magyar könyvpiacra: Jászai Mari, a nemrég elhunyt, halhatatlan emlékü nagy drámai művész emlékiratai kerülnek kiadásra. Az emlékiratokban kis gyermekkorától egészen a Nemzeti Színházban elért sikereig minden fájdalmát és gondját elmondja a nagy magyar tragika, akinek írásai eddig még nem ismertek, érdekes élmények derülnek ki. Emlékiratainak egyik legérdekesebb része az, amelyben gyermekkorát mondja el és beszámol első szerelméről, egy dalias őrmesterről.

— 1850-ben voltam kénytelen megérkezni — írja — erre a földre, ebben a zord formában, munket gyermekeket is széthordtak, kit a hial, kit szegény atyafiak. Engem egy igen szegény fejkötőpucoló ángyom vitt el Pannonnalmára. Itt tanultam meg olvasni.

A nagy tragika elmondja, miképpen töltötte rokonánál idejét, majd beszámol arról, hogy visszavitték Győrbe a családhoz, amelyhez már mostoha is került. Gyermekéletének ezek a legdíjább, legsötétebb emlékei:

— Nem is azt a sok hirtelen pofont panasziom fel — írja mostohaanyjáról — hanem azokat a nagy veréseket, amiket a fáradtan, este dologból hazajött édesapammal méretett rám, kegyetlen mindennapos árulkodásokkal. Valóban kevesebb szeretettel még nem nevelték fel gyermeket, mint engem. Emberi kezet csak akkor éreztem hozzám érni, ha ütöttek. Félelem, reszkető állati félelem volt az egész életem. Mindig a veréstől féltem, mert mindenért megverték. Véresre vertek, méltelenre vertköztetve, vízes kötéllal. Rejtve ébredtettem bennem a menekülés vágya. Irigyletem az uri cselédek, akik olyan boldogságban élnek, hogy nem verik meg őket.

Jászai Mari el is éri a célt: cseléd lesz. Először a Karsay-családnál szolgál, amelynek a házában ingyen laktak. Már itt bontakozott ki 10 esztendőskorában a színész. Hétköznap cipőket tisztított, dolgozott, vasárnap délután a gyermekekkel játszott. A Karsay-család üveges folyosója — írja tovább — tele volt a magyar írók és művészek arcképeivel. Hogyan kezdődött, hogyan nem, elég az hozzá, hogy az uri gyerekek kitalálták, ha egy képre rámutatnak és azt mondják: — Nézd Mari, ez meghalt, én rögtön sirató jelenetet rögtönöztem, sirtam és téptem a hajam. A többi gyerek is bög, míg csak valaki közbe nem szól és egy másik képre mutatva, azt nem mondja: — Ez meg él. Erre rögtön átsaptam a legnagyobb örömbé, ugráltam, táncoltam és velem ujjongott a gyermekesereg. Elektrát játszottam 10 éves koromban. Ekkor a színháznak még csak a híré sem hallottam.

Az emlékirat elmondja, hogy amikor a hat elemi kijárta, egy kis korcsmába került szolgáinak Győrbe, az egyik családnál, ahol szolgált, egy forintot lopott el. Azután Bécsbe került, majd vissza Pestre. Egy távoli rokon korcsmájához került, innen azonban hamar elküldték. Ezután egy pesti bűvészcsalád cselédje lett, ott a mutatványaikhoz is felhasználták őt. 1866-ban — 16 éves korában — egy magyar markotányoshoz került. Erről igen érdekesen írja: — Senkisésem törődött velem, én pedig csak a halálra vártam.

legkevésbé szent apám. Azt sem tudta, hol járok, miből élek. Hogy mi óvott meg a legelején ezer meg ezer katona közt, most már tudom. Rögtön rám tette a kezét egy őrmester. A magáénak tekintett és én magamat az övének. Solymosy Károly volt, elvezetett jó messzire a tábertől, szörnyen féltém tőle, de a világról sem mertem ellenkezni, olyan hatalmasnak képzeltem azt a szép őrmestert, aki uram parancsolóm lett...

Apasztják

az állami tisztviselők számát.

Manoilescu államtitkár hármast tervezete a leépítésre.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Manoilescu pénzügyi államtitkár tegnap este fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt ismertette a fizetések harmonizálásáról szóló törvényjavaslatot. Az államtitkár hangsúlyozta, hogy feltétlenül szükség van a köztisztviselői létszám leszállítására, ezért háromféle intézkedést tervez. Az egyik egy állandó rendszer keretében létesítése, amely lehetővé teszi, hogy onnan, ahol tulsok a tisztviselő, más szolgálati ágakhoz legyenek áthelyezhetők. Ez a keret egy tisztviselő clearing-féle lesz, amely mentesíti az államot a tisztviselők számának emelése alól, de egyúttal meg is tiltja azt. A másik átmeneti intézkedés lenne, hogy öt évre eltűnjenek új tisztviselők alkalmazását a nyugdíjazás, haláleset, lemondás, stb. folytán megüresedett állásokra. A harmadik, egyben a legszigorúbb intézkedés valamennyi közszolgálati ág tisztviselői számának azonnali revíziója lesz, a szükséges tisztségviselők kiküszöbölésével. A közvéleménynek és a tisztviselőknek be kell látniuk, hogy csak ez az eljárás biztosítja jó fizetésüket és a közszolgálat szelektációját, máskülönben 24 milliárdos költségvetés lenne szükséges magára a tisztviselők fizetésére, ami lehetetlenség.

Feltalálták a gramofon-telefont.

Szenzációs találmány, amely automatikusan felveszi a telefonbeszélgetést.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Stockholmól érkezett híradások szerint korszakalkotó találmány az, amelyet a telefonálás terén Vogel Károly svéd konzul és Sarsson elektrotechnikus tegnap szakértőknek és a sajtó képviselőinek Karlskronában bemutatott. Készüléket szerkesztettek, amely a telefon előfizetőjének távollétében automatikusan felveszi a telefonon jött értesítést és azután pontosan bemondja, ha a telefonelőfizető visszatért. Az apparátus a legkifogástalanabbul működött a tegnapi kísérletek alkalmával. Nem nagyobb mint egy írógép és a telefon mellé helyezendő. Mikor az előfizető hazulról eltávozik, egy dugattyu segítségével kapcsolatba hozza a készüléket és a telefont, ha azután kívülről csengetnek, a készülék berregéssel vagy csengetéssel jelzi a hívó állomásnak, hogy nincs odahaza senki, mire a hívó bemondja az üzenetét és a készülék az egészet egy korongon megrögzíti. Akárhány ilyen üzenetet felvesz az apparátus, mert a korong automatikusan felváltódik, ha azután a telefon előfizetője visszatért, kikapcsolja a dugattyút a telefonkészülékből és ugyanakkor a korongokról a legérthetőbben leperreg mindaz az üzenet, amelyet a készülék felvett. A tegnapi kísérletek alkalmával nemcsak a helyi beszélgetésekre, hanem nagy távolsági forgalomra is beállították a találmányt és a szakértők megállapították, hogy a korongról visszazadott beszédet a hívó állomásról lehet ismerni az üzenet küldőjét.

H I R E K.

Mosonok többé csunya emberek

A huszadik század kétségteletlenül arról híres, hogy nem ismeri többé a csunya embereket. A telefon, a rádió, a marconi is egy vívmány, de mindez eltörlőd a plasztik orvostudomány mellett, mely örökre kitöbbségi a rutságot az emberi arcról. Olvasni, hogy kiváló orvosprofesszorok avval alkoznának, hogy kisebb-nagyobb operációk után megszüntessék azt a kellemetlen érzést, amelyet egy diszharmónikus ábrázat kelt. A sebész orrot, szépmetszésűvé tvelik, a duzzadt aratot megvékonyítják s mindörökre eltüntetik a ráncokat, melyek az öregség vagy a csunya látzatát keltették. Azt monják, hogy a tudomány már teljesen kifejezett, sőt nemcsak az arc birodalmára terjed ki, hanem a kidülledt hasra, sőt a lábakra is, megindegeddig a löcsökhöz szoktak hasonlítani a rokonszenves, szép emberek jönnek a szanatóriumokból, ahol titokzatos orvosi műveletet végeztek rajtuk.

Az orvostudomány tovább, anakronizmusok megjelenés iránt érzett ellenérzést senki sem lesz többé ellenszenvenvocalia van a világon, addig ez a világ jár nagy fájdalommal, mert a művészt elnyomja a testi szenvedés is meg fog változni a világ, a művészt megövekszik benne a zerre alkalmas anyag lényegét fog. A vénleány a bakfival lép majd elénk, s a két fiatal Adonis lesz, aki mindenütt. Nem nagyobb vívmány a morfózis, mint például az, hogy a csúnya hangversenyt élősztől végig a rádióon.

— Kérem, ne írja ki a nevemet, mert ná doktorként minden reklám tilos. Maga a szanatórium az utolsó betűig igaz. Az ügyvezető nagy sebészetet egy idő óta kizárólag régi kollégáimra hagyom, akik, őszintén mondom, kicsinylik az én mesterségemet. Most a nagy a dolgom és nagy a jövedelmem. Egy sebész vagy vakbéloperáció sokkal súlyosabb művelet, mintha valakinek az orrát, száját, ránagyigazítjuk, vagy ha egyéb efféle testi fogyatékoságain segítünk. Mit nagyképművészt Régebben magam is azt ambicionáltam, hogy egy embertársam életét megmentésére már belátom, hogy ezzel az újabb művelettel csak cselekszem. Két klasszikus szép esetem volt, melyet nem fogok egyáltalán elfelejteni: a minap megreparáltam egy csúnya asszonyt, akit talán még sokan ismernek, aki halálosan féltékeny rá. A művelet a legújabb téma. A másikkal egy fiatal ember a hőse, aki rövidlátó, és ferdearcu volt, — ma egyik legnagyobb szerelmes bele. Mind a kettő műveletem hoztam, nem gyógykezelés, mert azzal már végeztünk — hanem hogy a hála könnyeit sirja ki a művelet. Eddig nem volt fiataláguk, a művelet segít az élet szépségeiből, a kettő művelet javíthatatlan optimista művelet a szerelemben, hogy ezt a művelet az ember megindulás

— Kérem, ne írja ki a nevemet, mert ná doktorként minden reklám tilos. Maga a szanatórium az utolsó betűig igaz. Az ügyvezető nagy sebészetet egy idő óta kizárólag régi kollégáimra hagyom, akik, őszintén mondom, kicsinylik az én mesterségemet. Most a nagy a dolgom és nagy a jövedelmem. Egy sebész vagy vakbéloperáció sokkal súlyosabb művelet, mintha valakinek az orrát, száját, ránagyigazítjuk, vagy ha egyéb efféle testi fogyatékoságain segítünk. Mit nagyképművészt Régebben magam is azt ambicionáltam, hogy egy embertársam életét megmentésére már belátom, hogy ezzel az újabb művelettel csak cselekszem. Két klasszikus szép esetem volt, melyet nem fogok egyáltalán elfelejteni: a minap megreparáltam egy csúnya asszonyt, akit talán még sokan ismernek, aki halálosan féltékeny rá. A művelet a legújabb téma. A másikkal egy fiatal ember a hőse, aki rövidlátó, és ferdearcu volt, — ma egyik legnagyobb szerelmes bele. Mind a kettő műveletem hoztam, nem gyógykezelés, mert azzal már végeztünk — hanem hogy a hála könnyeit sirja ki a művelet. Eddig nem volt fiataláguk, a művelet segít az élet szépségeiből, a kettő művelet javíthatatlan optimista művelet a szerelemben, hogy ezt a művelet az ember megindulás

— Kérem, ne írja ki a nevemet, mert ná doktorként minden reklám tilos. Maga a szanatórium az utolsó betűig igaz. Az ügyvezető nagy sebészetet egy idő óta kizárólag régi kollégáimra hagyom, akik, őszintén mondom, kicsinylik az én mesterségemet. Most a nagy a dolgom és nagy a jövedelmem. Egy sebész vagy vakbéloperáció sokkal súlyosabb művelet, mintha valakinek az orrát, száját, ránagyigazítjuk, vagy ha egyéb efféle testi fogyatékoságain segítünk. Mit nagyképművészt Régebben magam is azt ambicionáltam, hogy egy embertársam életét megmentésére már belátom, hogy ezzel az újabb művelettel csak cselekszem. Két klasszikus szép esetem volt, melyet nem fogok egyáltalán elfelejteni: a minap megreparáltam egy csúnya asszonyt, akit talán még sokan ismernek, aki halálosan féltékeny rá. A művelet a legújabb téma. A másikkal egy fiatal ember a hőse, aki rövidlátó, és ferdearcu volt, — ma egyik legnagyobb szerelmes bele. Mind a kettő műveletem hoztam, nem gyógykezelés, mert azzal már végeztünk — hanem hogy a hála könnyeit sirja ki a művelet. Eddig nem volt fiataláguk, a művelet segít az élet szépségeiből, a kettő művelet javíthatatlan optimista művelet a szerelemben, hogy ezt a művelet az ember megindulás

— Kérem, ne írja ki a nevemet, mert ná doktorként minden reklám tilos. Maga a szanatórium az utolsó betűig igaz. Az ügyvezető nagy sebészetet egy idő óta kizárólag régi kollégáimra hagyom, akik, őszintén mondom, kicsinylik az én mesterségemet. Most a nagy a dolgom és nagy a jövedelmem. Egy sebész vagy vakbéloperáció sokkal súlyosabb művelet, mintha valakinek az orrát, száját, ránagyigazítjuk, vagy ha egyéb efféle testi fogyatékoságain segítünk. Mit nagyképművészt Régebben magam is azt ambicionáltam, hogy egy embertársam életét megmentésére már belátom, hogy ezzel az újabb művelettel csak cselekszem. Két klasszikus szép esetem volt, melyet nem fogok egyáltalán elfelejteni: a minap megreparáltam egy csúnya asszonyt, akit talán még sokan ismernek, aki halálosan féltékeny rá. A művelet a legújabb téma. A másikkal egy fiatal ember a hőse, aki rövidlátó, és ferdearcu volt, — ma egyik legnagyobb szerelmes bele. Mind a kettő műveletem hoztam, nem gyógykezelés, mert azzal már végeztünk — hanem hogy a hála könnyeit sirja ki a művelet. Eddig nem volt fiataláguk, a művelet segít az élet szépségeiből, a kettő művelet javíthatatlan optimista művelet a szerelemben, hogy ezt a művelet az ember megindulás

— Kérem, ne írja ki a nevemet, mert ná doktorként minden reklám tilos. Maga a szanatórium az utolsó betűig igaz. Az ügyvezető nagy sebészetet egy idő óta kizárólag régi kollégáimra hagyom, akik, őszintén mondom, kicsinylik az én mesterségemet. Most a nagy a dolgom és nagy a jövedelmem. Egy sebész vagy vakbéloperáció sokkal súlyosabb művelet, mintha valakinek az orrát, száját, ránagyigazítjuk, vagy ha egyéb efféle testi fogyatékoságain segítünk. Mit nagyképművészt Régebben magam is azt ambicionáltam, hogy egy embertársam életét megmentésére már belátom, hogy ezzel az újabb művelettel csak cselekszem. Két klasszikus szép esetem volt, melyet nem fogok egyáltalán elfelejteni: a minap megreparáltam egy csúnya asszonyt, akit talán még sokan ismernek, aki halálosan féltékeny rá. A művelet a legújabb téma. A másikkal egy fiatal ember a hőse, aki rövidlátó, és ferdearcu volt, — ma egyik legnagyobb szerelmes bele. Mind a kettő műveletem hoztam, nem gyógykezelés, mert azzal már végeztünk — hanem hogy a hála könnyeit sirja ki a művelet. Eddig nem volt fiataláguk, a művelet segít az élet szépségeiből, a kettő művelet javíthatatlan optimista művelet a szerelemben, hogy ezt a művelet az ember megindulás

— Kérem, ne írja ki a nevemet, mert ná doktorként minden reklám tilos. Maga a szanatórium az utolsó betűig igaz. Az ügyvezető nagy sebészetet egy idő óta kizárólag régi kollégáimra hagyom, akik, őszintén mondom, kicsinylik az én mesterségemet. Most a nagy a dolgom és nagy a jövedelmem. Egy sebész vagy vakbéloperáció sokkal súlyosabb művelet, mintha valakinek az orrát, száját, ránagyigazítjuk, vagy ha egyéb efféle testi fogyatékoságain segítünk. Mit nagyképművészt Régebben magam is azt ambicionáltam, hogy egy embertársam életét megmentésére már belátom, hogy ezzel az újabb művelettel csak cselekszem. Két klasszikus szép esetem volt, melyet nem fogok egyáltalán elfelejteni: a minap megreparáltam egy csúnya asszonyt, akit talán még sokan ismernek, aki halálosan féltékeny rá. A művelet a legújabb téma. A másikkal egy fiatal ember a hőse, aki rövidlátó, és ferdearcu volt, — ma egyik legnagyobb szerelmes bele. Mind a kettő műveletem hoztam, nem gyógykezelés, mert azzal már végeztünk — hanem hogy a hála könnyeit sirja ki a művelet. Eddig nem volt fiataláguk, a művelet segít az élet szépségeiből, a kettő művelet javíthatatlan optimista művelet a szerelemben, hogy ezt a művelet az ember megindulás

Oromulu marad a Banca Nationala kormányzója.

A Banca Nationala új kormányzóját január 3-án fogják kinevezni. Jól informált körök szerint a kormány elhatározta, hogy Oromulu eddigi kormányzót fogja ebben az állásában megtartani.

Titokzatos eltűnés Aradon.

Rejtélyes körülmények között nyoma veszett egy tizenhárom éves aradi leánykának.

(Arad, december 30.) Az aradi Mossóczytelep lakosságát egy fiatal leány titokzatos eltűnése tartja izgalomban. Dickel Mária 13 éves szőke leánya tegnapelőtt reggel 8 órakor ment el szülei lakásáról, hogy egy közeli üzletben valamit bevásároljon. A kisleány azóta nem került elő. A kétségbeesett szülők csak a déli órákban kezdtek komolyan kutatni eltűnt leánykájuk után s házról-házra járva, megkérdezték mindenkit, vajjon nem látták-e a kis Mária, de senkisé tudott róla semmit; nem volt bent a fűszerüzletben sem, ahova szülei küldték. A rendőrségnek ma délelőtti tettenlést Dickel Mária rejtélyes eltűnéséről és a rendőrség azonnal megindította a nyomozást.

A kisleányon, mint megállapították, sötétkék ruha volt és csodálatos, hogy a Mossóczytelepen senkisé látta a leánykát eltűnése napján, holott a lakástól az üzletig körülbelül 500 méteres utat kellett megtennie. Először arra

terjedt ki a nyomozás figyelme, hogy a leányka nem követett-e el öngyilkosságot. A szülők azonban azt állítják, hogy a leány jókedvű, életvidám volt, azonkívül naiv gyermekes természet, akinek ilyesmi soha eszébe nem jutott. Ezt a vallomást megerősítik Dickel Mária barátnői is.

A másik feltevés az, hogy a kis Mária esetleg leánykereskedők karmai közé kerülhetett. Az aradi államrendőrség az utóbbi időben szigorú és körültekintő nyomozást folytat egy állítólagos leánykereskedő banda ellen, amely külföldről jött volna Romániába és innen akarja összeszedni áldozatait. Más városokban is történtek ilyen eltűnések s azért nincs kizárva, hogy a kisleány leánykereskedők áldozata lett. A legnagyobb apparátussal folyik a nyomozás és a rendőrség körtáviratokat intézett az ország összes nyomozhatóságaihoz, melyben megadták az eltűnt leányka személyleírását és felhívták a figyelmét az állítólagos leánykereskedők üzleimre.

— Az Aradi Közlöny kézbesítése körül apróbb zavarok merültek fel az utóbbi napokban. Ezeket a zavarokat nyomdánk technikai átszervezése okozta. Az újonnan beállított, modern szedőgépek kezelése, továbbá lapunk új háromhasábos beosztása olyan technikai nehézséggel járt, ami nem folytatható le zökkenés nélkül. Az akadályokat azonban a mai nappal sikerült leküzdenünk és minden reményünk meg van, hogy holnaptól kezdve a kora reggeli órákban simán, minden fennakadás nélkül kapja kézhez a tartalommal, terjedelemben megnagyobbodott Aradi Közlönyt lapunk minden olvasója.

— Meggyógyult a király. Bucurestiből jelentik: A király egészségi állapota örvendetesen jó, a táplálékfelvétel normális. Az uralkodó meghízott és általános kedélyhangulata is kitünő, munkáját most már rendszeresen végzi, úgy, mint megbetegedése előtt. Az orvosok egyébként naponta küldenek jelentést Hartmann professzornak Párisba, aki rendkívül meg van elégedve a betegség lefolyásával és közölte, hogy január második felében Bucurestibe érkezik. Addig is az uralkodó folytassa jelenlegi diétikus gyógymódját.

— A király újéve. Bucurestiből jelentik: A király állapota ugyan rendkívül kielégítő, az orvosok mindamellett helyesebbnek találták, ha a király kiméli magát az újévi üdvözlések fáradalmától és ezért a patriarcha szokásos Te Deumán csak a kormány tagjai fognak megjelenni, akik azután az uralkodó elé járulnak és átnyújtják szerencsekívánataikat.

— Pozsonyban lesz a legközelebbi kisantant-konferencia. Prágából jelentik: A cseh lapok arról számolnak be, hogy a legközelebbi kisantant-konferencia február hónapban Pozsonyban lesz. A lapok szerint Románia beiegyezését adta a tervhez.

Belgrádból jelentik tudósítónk: A jugoszláv külügyminiszter magához kérte a román és csehszlovák meghatalmazott minisztereket és hosszú megbeszélést folytatott velük. A megbeszélés tárgyát a közeljövőben tartandó kisantant-konferencia és a két országnak az olasz-albán szerződéssel szemben elfoglalt álláspontja képezte.

— Albánia pénzügyi válságban. Tiránából jelentik: Súlyos gazdasági viszonyok uralkodnak Albániában, ahol a kormány a köztisztviselőket sem tudja már fizetni. Legutóbb fizetés helyett nyugtákat kaptak, amelyeknek beváltására az egyes községeket szólították fel. A községek azonban megtagadták a beváltást. Az albán köztisztviselők körében nagy a harag. Hir szerint Achmed

Badoglio tábornok a Vitéz Mihály-rend lovagja. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli Badoglio olasz tábornagy kinevezését a Vitéz Mihály-rend első osztályába.

— Az egyszerű utazásra szóló szabadjegyek érvénytelenítése. Bucurestiből jelentik: A CFR igazgatósága közli, hogy az egyetlen utazásra szóló szabadjegyek december 31-én éjjel 24 órakor érvényüket veszítik.

— Mégis beteg Nádós volt magyar országos főkapitány. Budapestről jelentik: Nádós volt országos főkapitány egészségét az utóbbi időben erősen megviselte a fogság, azonban ennek dacára a volt főkapitány semmiféle kedvezményt nem fogadott el. Rabkosztot evett és ugyanolyan bánásmódot igényelt, mint a többi rab. A család kívánságára ma Hüttl Hümér dr. orvosnár megvizsgálta Nádost és azt javasolta, hogy betegkosztot fogyasszon. Lehetséges, hogy betegségére való tekintettel, Windischgraetzhhez hasonlóan Nádós családtagjai is azt fogják kérni, hogy néhány hónapra engedélyezzék a büntetés felfüggesztését a volt főkapitány gyógykezelése céljából. Esti táviratok szerint, az orvosok ma megállapították, hogy Nádós súlyos vakbélgyulladásban megbetegedett és így rövidesen szanatóriumba szállítják.

— Politikai merénylet Korcában. Soulból jelentik: Egymást érik az utóbbi időkben Korcában a politikai merényletek. Legutóbb egy japán bank épületébe bombát dobtak, amely felrobbanva, három megölt és ötöt súlyosan megsebesített. A teteseket egy ház udvaráig üldözték, ahol elszökték magukat. Amikor az üldözők behátráltak a ház udvarára, a merénylők öngyilkosok lettek.

— A kínai háborúk áldozatai. Lonc jelentik: Tiencin város ostrománál ma 500 bennszülött halt meg élelmiszer és tüzelőanyag hiánya miatt. A négyhetes ostrom körülbelül 20.000 bennszülött pusztult el.

— A német-olasz szerződés. Berlint táviratozzák: A német-olasz választott szerződés, amelyet most aláírtak, nem tartalmaz semmiféle politikai, vagy katonai pontokat. Az olaszok külön barátsági szerződést igyekeztek Németországgal megkötöni, azonban a németek kitértek e kívánság elől. A németek tudták, hogy az olasz külpolitikáját akarta Franciaország ellen kitérteni, azonban ügyeltek arra, hogy a francia szerződés útjába ne gördüljön akadály. A külügyminiszter ezért óvatosan kijelentette, hogy a kívánsága elől is, hogy a szerződés nem jelenik meg Rómában a szerződés aláírásánál.

Amiért a nők fizetnek!

Európai ruha. — A tisztességtelen leány története. — Sok a macska. — Fürthi kalandozás.

A nagy háború előtt Németországban bizony nem tulságosan ismertek bennünket, magyarokat, csak annyit tudtak rólunk, hogy valahol vagyunk és ez a valahol alatt — Ausztriát értették. A világháború kellett, hogy jöjjön minden borzalmával és kínjával: ez ismeretett meg bennünket Németországgal. De, hogy azért ma tulságosan sokat tudnának rólunk, még a legvérmesebb fantáziával sem állhatom.

Több családdal ösmerkedtem meg és egy kedélyes összejövetel alkalmával valaki, aki állítása szerint nagy szimpátiával viseltetik a magyarokkal szemben, szintén meghívott családja körébe. A meghívást elfogadtam. Kitérő örömmel fogadott idegen barátunk, amikor megjelentem. Bemutatott feleségének, s amikor a gyerekek is előkerültek, a következő szavakkal világosította fel őket a helyzetről:

— Fiaim, egy magyar urat mutathatok nektek. Amint látjátok, épen úgy viselkedik, mint mi és európai ruhát hord...

Az igazat megvallva, nem tudtam, hogy bosszankodjam, avagy nevessek. Végére is az utóbbira határoztam el magam.

Tehát most már, mint aki „európai” ruhát hord, gyereink tovább és tapasztaljuk végig Nürnberg rejtelmeit. Érdemes a sétát megtenni!

A kellemes lépcső.

Vacsora idejét jelzi az óra (de a gyomrom is!), nézzünk körül, hogy hol adnak valami jót falni.

Benszülöttek tanácsára elballagtam a Nassaui pincébe, az ódon város egyik neves helyiségébe. Amíg a számtalan lépcsőn felértem, bőven telt az időből elmondolkozni rajta, hogy milyen praktikusak a germánok. Józanul még csak valahogy kibandukol az ember ezen a meredek garádján, viszont sörközi állapotban meg feljönni könnyebb.

A helyiség mindenestre föltétlen érdekes. Az ódon falakat régi képek, apró zászlók díszítik. A mennyezetről régi vitorlás hajók kicsinyített masái lógnak le, a társaságokat tarkapantlikás, művészies íragású tábláskák jelzik. A közönség szmokingban, estélyi toalettiben, táncöltönyben ül az asztaloknál, részben pedig jovialis asztaltársaságok szürkeruhás, nagynevetésű hangos tagjai tarkítják az egyébként is tarka együttest.

Egy kis kulisszatitkot is elárulok... Van egy asztal ebben a pincében, amelyre minden pályázik. Mindenki itt szeretne ülni. S ha mégis úgy hozná a sors, hogy üresen marad, akkor meg a „tulaj” gondoskodik arról, hogy lakai elfoglalja.

Pontosan a lépcső előtt áll ez az asztal, s ezt a hölgyek nem szeretik. Hogy miért, könnyű kitalálni. A hölgyek, akik jönnek, vagy akik mennek. Szinte törvény lett már, hogy hölgytársaságok addig nem mennek, amíg náluk az asztalnál ül valaki. Inkább utabb bonyolulnak pusztulnak, de a hölgyek marad-

ennek csak a „tulaj” örvend...

Intím színpad.

Ép kis nézőtér, apró színpad. Valami új világ megy. A közönség sokat mulat. Van is.

darab — Kolozsvárott játszik. Egy kis öltözőjében. A címe sokat ígér:

ÉDEN KERTJE

egy tisztességtelen leány története.

(A plakátok is így hozzák, csak az Éden Kertje nagy, a többi kicsi...)

Mondjam, ne mondjam? Nem valami hízelgő reánk nézve. A darabban előforduló kapitányt elől-ról-hátulról vesztegetik a tulajdonosnője kisstilú, de nagyritkán, a tisztességtelen leány egyetlen barátja, a szeretője leh-

sen, s amikor valakibe belegabalyodik, aki feleségül kéri, kétségbeesik. Szenny, piszok, aljasság és erkölcstelenség ül vad orgiákat a darabban, végül pedig egy „deus ex machina”-ként megjelenő herceg szerepe nevetségességbe fojt minden tradíciót és tiszteletet.

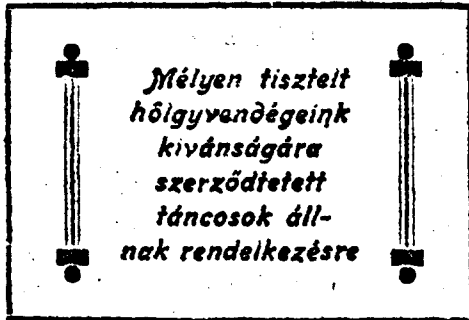
Brrr!

Szebbet és jobbat igazán nem nehéz ennél elkövetni.

Téli kert.

A híres berlini Wintergarten mintájára itt is télikertnek hívják az egyik mulatót, szemben a többivel, amelyek Kakadu, Böregér és egyéb szép repülő madaraktól nyerték a nevüket.

A műsor? Nem jobb és nem rosszabb, mint amelyet minden nagyváros hasonló természetű „műintézménye” produkál. — Ezzel szemben egészen sajátos és egyéni fölfedezésre tettem szert, amely bizonyára korszakalkotó jelentőségű lesz a mulató-ipar történelmében. Az asztalomon kis művészies kivitelű kartonlap feküdt:

Rögtön meginterjvoltam a főurat, mit jelent ez a kartonocska.

— Hogy mit jelent? — kérdezte ő feleletképen — hisz' rajta van!

— Jó, jó — dűnyögtem — ezért persze a nők fizetnek?

— Oh, dehogyan is, hová méltóztatik gondolni... Nálunk? Na, valami kis borralalót (ha nem veszik észre), szívesen elfogadnak a szerződöttem művészek... De táncolni ingyen kötelesek...

Érdemes utazni. Az ember mindig tanul valamit.

A buzgó közlekedési rendőr.

Az éjszakák egészen sejtelmes, borongós csodás szépek voltak. Különbö is bolondja vagyok az éjszakának, a meleg, bársonyos csöndes éjnek. Ilyenkor jó sétálni, barangolni, vagy odahaza, az írógép előtt dolgozni. Amikor csak a kis masinám kattogása kopog a csöndbe és veri a gondolatok testét öltött sorát, a melyeket az ólombetűk és a nyomdafesték sokszoroznak meg a rotációsokon...

A Pegnic szeli ketté a várost. Számtalan hid köti össze a két oldalt, sok zsülip és duzzasztó töri meg a víz erejét; csobogva, zajongva mossa a ócska házak évszázados alapját. A halmokon épült város girbe-gurba uccáskái és kanyargós főutvonala elvetődött lelkék árnyékaival telnek meg. Hazafelé tartó jámborok ők, akiket vár otthon valaki, akik tudják, hogy mire mennek haza, akik nem találhatnak gyönyörűséget a füstös kávéház és a zajos kocsmák tikkasztó atmoszférájában. Aki- ket nem vonz az éjszaka.

Majd jönnek vándorok, akik minden geometriai felkészültség nélkül igyekeznek céljuk felé. Akik nem tudják, hogy két pont között a legrövidebb út az — egyenes.

Végre minden kihalt, minden csöndes.

Még a várfalak tövében lévő sétányok padjai is kiürültek, a késői őszi koratavaszi emlékei...

Csönd.

Gummitalpaimon én is csöndben haladok. Néha, nagyritkán rendőrrel találkozom. Még ilyenkor is szolgálatban van... Uccakereszteződésnél készségesen emeli fel karját és megadja a jelt: nyugodtan átkelhetek. Képzletében bizonyára egész sor jelt állított meg a tisztületemre...

De lát rőndnek muszáj lőnni...

De pardon, nem vagyunk Szögedében!

Fölmegegyek a várba, a vár udvarába. Mellettem a hirhedt ötszegletű torony, a kinzók kamrával és minden borzalmával. Alattam város. Alszik. Minden csöndes.

Csak macskák futkároznak, dévajkódnak. Azután ők is kimerülnek.

„Fürth arról nevezetes — egyszer má megengedhetem magamnak, hogy a Baedeker nagyképűségét öltsem magamra — te hát Fürth arról nevezetes, hogy Nürnberg és Fürth között közlekedett a kontinensen első szőr vasút.” Ma már Fürth egészen jelentelen kis mezővároskává süllyedt. Nűri teljesen elnyomta. De a repülés talán majmet föllendíti, mert itt van Nürnberg kik. Hogy Fürthöt is megláttam, sőt, majdnem posan tanulmányoztam, a Délnémet Légyuj söfförje ügyetlenségének köszönhető.

Mikor elérkezett indulásom napja lyandvar mellett fölszálltam a repyautójára és indultunk kifelé. Egy darajól minden, de a régi Fürth kis szákaiban eltévedtünk. Vagy jó félóra lyongtunk előre-hátra, jobbra-balra, met a helyes utra keveredtünk.

De legalább láttam Fürthöt.

Str. Ionffy Alad.

A rablóvezér szerezése.

Hogyan került kézre Olaszország leghíresebb banditája.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Az egész világsajtó megírta azt a halálhírt, amelyet két ország rendőrsége folytatott olasz bandita: Masari és Polastro után. két gonosztevő számos bűncselekményt követett el és ha a hatóságok már nagyon a mükben voltak, egyszerűen átszöktek a sikk államba, Franciaországba. Amikor ott dözték őket, visszajöttek Olaszországba. Polastro ma már halott, Masari pedig a fr. rendőrség foglya.

Kettőjük közül kétségtelesen Polastro érdekesebb egyéniség, a feltűnően csinos, öltözött, szőke, monoklis fiatalember, aki nyosan elpirult egy-egy durva szó hallatára, de a legkegyetlenebb gyilkosságokat követett el. Családi neve Birondin volt, középiskolai végzettségű és előszeretettel olvasta a görög és latin klasszikusokat. Előélete ismeretlen, 22 éves korában maga ellen fordította a kezét, hogy csendőrkézre ne kerüljön.

Birondin öngyilkossága után megindult hajsza Masari, másnéven Martin után. Mivel a lapok és rendőrségi körözyvények a kérték, egyszerűen leborotváltatta bajszát megváltoztatta hajviseletét és mint utazó nő szerepelt a párisi községekben. Először a Boronetti városkában a kocsmáros segítségével került jóba és minden este ott kárzott a vendéglőben. Egy csendőrmester lírát nyert is tőle. A kártyajáték izgalmát vetkeztében a vendéglős nem tudott felelőse szobájába ment át. Nem mire végigjárta a szállodat és szobájában megismerte felesége nevetését. Visszament szobájába és vette régi katonapisztolyát Behatolástörő pár szobájába, a figyelmet kiugrott az ablakon és elment. A vendéglős így csak feleségét vert a csábító szobájában lefogta hátát és börtöndjét. Az egyik velet talál, amelyet Birondin előtt s amelyen ott diszelt ban ismert név: Masari. Azután re szaladt, ott megfogta a kártyamestert, aki magához vett még és Masari után indult. Körülbelül szeptember 15-én sikerült elfogni a milánói tettest, akit ma vasárnap...

rább utáni ajándékok FAD

Elvállal...
dennemű srán...
árak. Pol...

Jön! RIN-TIN-TIN a híres farkaskutya új filmje a KUTYA SZÍVE Jön! Szombattól az aradi URANIÁBAN.

Kiközöltették a volt görög diktátort.

Ujabb forradalmi mozgalmakat lepleztek le Görögországban.

(Az Aradi Könyv távirati tudósítása.)

Szaloniki-i jelentés szerint a hivatalos lap ma közli, hogy a katonasági elnök rendeletére Pangalost a volt diktátort megfosztották tiszti rangjától és egyben törölték a hadsereg állományából.

Athénből jelent: A tegnapi athéni lapokban egy magát megem nevező vezérkari tiszt felhívást tett közleményben felszólítja a tisztokat és a lakosságot azt a rétegét, amely nem szimpatizál a mai rezsimmel, hogy szervezkedjék és készjön az újabb forradalomra. A felhívás nagy szócímet keltett a görög fővárosban. A lapok a kormány rendeletére elköszönték.

Szalonikiben a tisztok között forradalmi mozgalom észlelhető. A szaloniki-i helyőrség tisztikara gyűlést tartott, amelyen felszólították a Szalonikiben állomásozó katonaságot, hogy vonuljon Athén ellen és döntse meg a kormány uralmát. A tisztok akciójáról a kormány még idejekorán értesült és a tengerészek segítségével sikerült a mozgalom kezdeményezőit elfogni. A szaloniki-i helyőrség tisztikarának több magasrangú tisztjét letartóztatták.

Ujabb athéni jelentések arról számolnak be, hogy Athénben és Szalonikiben több katonasztré tartóztattak le a puccskíséret miatt. Hír szerint Pangalos híveiből rekrutálódott volna a puccsisták.

Közgazdaság.

Hamis bankjegyek alkonya

Az 500 lejes bevonásával előkerülnek hamisítványok is.

(Arad, december 30.) A napokban jelent meg a Banca Nationala hirdménye, amely visszavonhatatlanul év december 31-ére állapítja meg azt a végső terminust, ameddig a régi kibocsátású 500 lejes bankjegyeket be kell cserélni. A régi 500 lejesek becserélése már régebben folyik és a egy ilyen bankjegy jutott a Banca Nationalához, visszatartotta és megsemmisítés céljából a bucaresti-i központ-hoz küldte. Január elsejétől aztán — a hirdmény szerint — csak a bankjegyek teljesen elvesztik értéküket. A régi 500 lejesek még forgalomban vannak és az újakat már kikezdte az idő, mert párjuk minősége sokkal silányabb mint a régiké. Egyetlen előnye az, hogy hamisításuk sokkal körülményesebb, mert színezése borulult. Az új 500 lejesek kibocsátásánál az volt a főcél, hogy elejét vegyék a hamisításoknak. A régiek hamisítása egy egészen egyszerű eljárás volt szakértők kezében. Mint ismert, Aradon is hoztak forgalomba hamisított 500 lejes bankjegyeket és rendőrségenkerült a hamisító, illetve a hamisítványokat forgalomba hozó bandát ártalmatlanná tenni.

A Banca Nationala aradi fiókjában is körülbelül tízféle hamisítványt őriznek. Van olyan köztük, amely az első pillanathban fölismerhető, de van köztük olyan, amelyhez avatott szem kell, hogynekülönböztesse az eredetitől. Szinben, szanasban és nyomásban kell keresni az eltéréket és vigyázni kell a bankjegy nagyságára is, mert van közöttük egy jólsikerült hamisítvány, különbség csak az, hogy egy milliméterrel nagyobb az eredeténél. A hamis bankjegyekből a bankkörök véleménye szerint mégma is sok van forgalomban, de ez év végéig bizonyára mindenki igyekszik megszabadulni tőlük és csak akkor tűnik majd ki, hogy melyik a hamisítvány. Az 500 lejeseken kívül vannak 100, 20 sőt 2 lejes bankjegy hamisítványok is. Vannak közöttük olyanok, amelyek hamisítványok, azonban mégis érvényesek. — Évekkel ezelőtt ugyanis Galacból több láda bankjegyet loptak el, amelyekről azonban hiányzott a számozás. A tolvajok forgalomba hozták a számozatlan bankjegyeket és közülük egy-kettő az itteni fióktintézet is került.

Amióta a Banca Nationala hirdménye megjelent, naponta milliókat cserélnék be és időnként a bank felldi az összegyűjtött 500 lejeseket a bucaresti központba. Felküldés előtt azonban a régi 500 lejeseket lebélyegzik „annulát” bélyegzővel amely egyszerűen papírrongyot csinál a pénzből, amiért küldték, szenvedtek s dolgoztak az emberek.

Zürichben 2.70, Párisban 13.25 a leje
Zürichben az utófélszón 2.7250 a leje.

Helyi valutaárak. (December hó 30.)
Kifizetések: Berlin 46.20, Amsterdam 77.60, Newyork 192.75, London 9.39, Páris 7.80, Milanó 8.88, Prága 5.74, Budapest 368, Zágráb 3.43, Bécs 27.33, Zürich 37.40. — Áru: Márka 46, holland forint 75, dollár 193, angol font 930, francia frank 7.70, olasz lira 8.70, cseh korona 5.7, magyar korona 370, dinár 3.35, osztrák schilling 27.20, svájci frank 37. — Pénz: Márka 45, holland forint 72, dollár 191, angol font 95, francia frank 7.50, olasz lira 8.40, cseh korona 5.50, magyar korona 380, dinár 3.25, osztrák schilling 26.20, svájci frank 36. — Irányát: lanyha.

Zürichi vízszénnyítás. (December hó 30.)
Berlin 123.17, Amsterdam 206.95, Newyork 517, London 110.20, Páris 20.47.50, Milanó 23.30, Prága 133, Budapest 72.40, Belgrád 9.12.50, Bucarest 2.69.50, Varsó 57.50, Bécs 73.05.

Zürichi tőzdezárlat. (December hó 30.)
Berlin 123.20, Amsterdam 206.95, Newyork 517.25, London 111.75, Páris 20.50, Milanó 23.30, Prága 13.350, Budapest 72.40, Belgrád 9.12.50, Bucarest 2.70, Varsó 57.50, Bécs 73.05.

Bucaresti-i tőzdezárlat. (December 30.)
Devizák: Páris 7.7, Berlin 46.75, London 932, Newyork 191.50, Milanó 8.70, Zürich 37.10, Bécs 27.15, Prága 70. — Valuták: Napoleon 780, márka 46, léva 38, török lira 0.93, angol font 930, francia frank 8, svájci frank 37, olasz lira 8.60, drachma 2.3, dollár 193.50, lengyel zloty 22, osztrák schilling 27.50, magyar korona 27.50, cseh korona 70.

Postaforgalom Románia és Palesztina között. Bucarestből jelentik Románia és Palesztina között január 7-én felveszi a közvetlen postaközlekedést a Dacia gőzútján.

— A mezőgazdasági kamarák lapja, Clujról jelentik: A mezőgazdasági kamarák központja elhatározta, hogy a helyi tagozatok tájékoztató-szára havi közlönyt ad ki.

— Mennyivel csökkent Románia állatexportja? Bucarestből jelentik: Az egyik bucaresti-i lap érdekes statisztikát közöl több állam Csehszlovákia felé irányuló állatexportjáról és kimutatja, hogy Románia helytelen vámpolitikája mennyire csökkentette az ország állatexportját. Lengyelország 1924-ben 20.000 szarvasmarhát és 76.146 sertést szállított Csehszlovákiának, 1925-ben már 67.818 marhát és 212.641 sertést szállított. Jugoszlávia 1925-ben 78.365 marhát és 28.000 sertést szállított. Ezzel szemben Románia 1924-ben 49.377 marhát szállított Csehszlovákiába és 1925-ben már csak 16.299-et. Megjegyzik a lap, hogy a hibás román vámpolitikán kívül az egyes államok magas import-tarifája is oka a csökkenésnek. Csehszlovákia marhánként 2500 lej, sertésenként 1000 lej beviteli vámot számít, míg Ausztria körülbelül 2000 lejt, marhánként. A cikk végül kijelenti, hogy ha a romániai állatexport érdekében hamarosan radikális intézkedések nem lépnek életbe, teljesen megbénul országunk exportja.

M o z i.

xx A Fekete sas Rodolpho Valentino művészetével dominálta csütörtökön este az aradi Apollo mozgószínház műsorát. Az aradi Apollo színház tekintettel arra, hogy ez a film Rodolpho Valentínónak utolsó szerepe volt, minden előadásnak ünnepl keretben és határos prólógusban ismerteti a művész karrierjét és életét. A Fekete sas vasárnap kerül utoljára vetítésre és az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Mindenki kacag, mindenki nagyszerűen mulat ha megnézi az aradi Uránia bohózat-ünnepségét Charley néniét. A film főszerepét a legkiválóbb bohózat-színész Sid Chaplin alakítja. A film ma, péntek este kerül utoljára vetítésre és az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Szombaton és vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel nagyszabású filmmatinéket rendez az aradi Apollo mozgószínház. Szombaton délelőtt Sámson az üstökösön című nagyhatású attrakciós kép kerül vetítésre, míg vasárnap délelőtt a Végzetes gyémánt című izgalmas dráma kerül bemutatásra. Matinékat 5, 10 és 15 lejes helyárak mellett rendez az aradi Apollo.

xx A filmpiac legnagyobb attrakciója az a Kép, mely a Kutya szíve címen szombaton kerül először vetítésre az aradi Urániában. A film egyik legnevezetesebb szerepét a mozikközönség jól ismert Rin-tin-tin-ne (farkaskutya) játssza.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Az aradi APOLLOBAN ma, pénteken

RODOLPHO VALENTINO

utolsó nagy filmje a

FEKETE SAS.

Jegyek elővételben kapható. Az előadások 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9 órakor kezdődnek.

Mélyen leszállított árak!
 Egyezdön meg saját érdekében utólag
 érhetetlen versenyképességéről!
 Minden vevő egy szép ajándékot kap

Női és gyermek téli
Iuliu PLES

Mélyen leszállított árak!
 Központ! ruhanyáruházban Arad,
 Str. Colonel Piri 5. (Vörösmarthy-ucca)
 A színház hátsó járatával szemben

Szerencsét hozó legszebb grilla **Acok Mihálynál kaphatók**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fontos az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját sorak szerint számítjuk. — Minden sor
 hirdetés ára hétköznap 4 lej — kani vasárnap 6 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vas-
 napoknál kétféle díjat alkalmazunk: az első soroké 10 lej, a többieké 8 lej. — E hirdetéseket d. u. 5 óráig veszzük fel. — Az
 apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej.
 A kiadóvonal elvártja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés első sorát, amelyik tartalmánál
 fogva eredetileg elvárható, azt minden egyes esetben magánál fogva helyezze. **Helyesbítés.**
 *** Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 181. ***

Alkalmazás.

ROMÁN, magyar, német nyelvet tudó
 fiatal tisztviselő bármilyen állást vállal.
 „Megbízható” jellegre az Aradi Közlöny
 kiadója. 7680

FÜTŐLEÁNY egész napra, s takarító-
 nés félnapra azonnal fölvetetik. Arad,
 Str. Consistorialul 12. (Batthyány-u.) I.
 em. jobb. 1000

Vétel és eladás.

SZILVESZTERRE kitérés hegyaljai 6. uj
 6. városban kapható. Arad, Str. Cal-
 via 1. 10397

EBÉDLŐ, háló, ariszoba, leányszoba,
 szalonberendezések, szőnyegek, könyv-
 szekrény, íróasztal, klubgarnitúra, vit-
 rin, íróasztalgarnitúrák, szőrmék, férfi
 kabátok, férfi öltönyök, fru öltönyök,
 asztalneműk, női ruhák, dísztárgyak,
 képek, szobrok, gyermekkocsik, ágyak,
 villanylámpák, falitálcák, tükrök, aszta-
 lok, aszkek, szervizek, antik komód filé
 károk, takaréktűzhely, korcsolyák, hó-
 cipők stb. eladók. Salgóné, Arad,
 Str. Consistorialul 12. (Batthyány-u.)
 I. em. jobb. 1000

CSEPLŐSEKRENYEKET, locomobilo-
 kat nagyon olcsó áron árúszók, 100
 HP. Diesel, 50 HP. négyütemű nyersolár-
 motor kapható. Aszod Lajos gépkeres-
 kedő Timisoara, IV. Str. Garli 4. 7513

M J E V R E bizományba keresek
 gyermekjátékokat, dísztárgyakat, bőrön
 kötött, má- és antik tárgyakat, komplett
 szobaberendezéseket, szőnyeget, köz-
 hasznú cikkeket, férfi ruhaneműt,
 egyes bútordarabokat stb. Salgóné,
 Arad, Str. Consistorialul 12. (Batthyány
 uca) I. em. jobb. 1000

DECEMBER 31-ig tart a végkiadás
 a Salon Artistiqueben. A megmaradt
 bútordarabok, porcellánokat, festményeket,
 szőnyeget, műtárgyakat minden elfo-
 gadható áron eladjuk. 2601

MACULATURA PAPIR 5 kigras csoma-
 gokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-
 hivatalában. 500

Ingatlan.

SZABADKÉZBŐL eladom 7 kizethelyi-
 ségből, lakás és melléképületekkel
 bíró egész telken fekvő házat. Schü-
 linger Emil Sentea-Mare. 7679

Ujévi árak

Muzsai-nál Arad
 színházzal szemben.
 Gyapju öltöny
 téli ... .. Lei 1750
 Double raglan
 v. ulster téli Lei 2350
 Téli kabát szörme
 sál gallérral ... .. Lei 2850
Bőrkabát
 szörme héjós és gallér Lei 4000
 Mérték szerinti szabóság.
 Nagy posztó raktár.

Makulatura,

tiszta lappeldányok
 csomagolásra,
 5 kgr.-os kö-
 tegekben
 kaphatók az Aradi Köz-
 löny kiadóhivatalában.

Jópászter étteremben Szilveszter-estély Uj év reggelén
 káposzta és bablevés

Legtökéletesebbek a **NEUTRODYN** **rádió-készülékek** kaphatók
 fűtőülésként „ELECTRON”
 villamosági vállalatnál
 Str. Moșianu (Forray-u.) I.

ILLTS
„CARLTON”
 (volt „BISTOL”)
 Dunaparton, min-
 den elképzelhető
 kényelemmel.
 Kitűnő konyha.
 Mérsékelt árak.
 Kávéház.
 IV., Pesti-tér 6. sz.
 Elsőrangú Duna-érem és tölgyári étterem
 Sürgönyeim: „CARLTON HOTEL”

Böszörményi János lakatosműhelye

Arad, Str. M. Nicoara, (Petőfi-u.) minden e
 szakmába vágó munkát elvállal. m.: épületvasalást, sir-
 rácsok, takaréktűzhelyek és mindenféle vasszerkezeti mun-
 kák szakaszon elkészítését. Javítás pontosan eszközöztetnek.

Nincs oly ügy, vagy megbíás,
 melyet garantált sikerrel el ne intézne Bucarában

KÜNSTLER VIZUMIRODA
 Arad, Bul. Regina Maria 22. :- Dácia szállóval szemben. :- Telefon 86.

Platina, arany, ezüst ékszerek nyj választékban. **Hartmann Kálmán** ékszerész ARAD,
 (Minorita-palota).

ajánlja-e Ön?
 hogy
Weiszberger
 Lékörgyári lerakata áthelyezve
 Arad, Piata Avam lancu 5-6
 Hammer varrógép mellett.
 Likör, rum, coiac és gyümölcs-
 pálinka-különlegességeit ezidén is
 a legolcsóbban árúsítja.
!! Legjobb régi ajándék !!

50 lej megtakarítás!
 Csak 0 lejbe kerül:
 havonta, ha
 előfizeti
 az
Aradi Közlöny-t
 130.- lejt ad ki, ha lapunkat
 példányonként vásárolja:

ADMONS
RADICALITÁSON
 MAGYAR ÉRTÉKET HITTETI AZ
Y
LOW LOSS STRAIGHT
LINE FREQUENCY
FORGÓKONDENZÁTOR

 KAPACITÁS: 10, 200, 500, 1000 Cm.
FIZIKAI TULAJDONSÁGAI:
 1. KÉZKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 2. EGYSZERŰEN KÉSZÍTHETŐ
 3. ALKALMAZHATÓ
 4. KÖNYVBEHATÁS FORGÓKONDENZÁTOR
 5. MINIMALIS SZIGORÚSÁG
 6. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 7. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 8. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 9. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 10. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 11. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 12. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 13. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 14. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 15. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 16. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 17. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 18. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 19. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 20. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 21. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 22. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 23. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 24. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 25. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 26. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 27. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 28. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 29. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 30. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 31. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 32. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 33. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 34. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 35. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 36. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 37. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 38. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 39. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 40. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 41. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 42. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 43. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 44. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 45. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 46. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 47. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 48. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 49. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 50. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 51. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 52. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 53. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 54. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 55. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 56. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 57. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 58. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 59. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 60. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 61. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 62. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 63. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 64. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 65. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 66. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 67. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 68. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 69. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 70. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 71. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 72. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 73. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 74. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 75. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 76. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 77. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 78. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 79. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 80. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 81. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 82. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 83. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 84. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 85. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 86. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 87. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 88. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 89. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 90. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 91. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 92. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 93. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 94. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 95. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 96. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 97. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 98. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 99. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ
 100. NEM KÉRTKÖRÉKÉNT ALKALMAZHATÓ

Rossz vilnyégők!
 becserélése ráfizéssel, garantált gyári
 újgőre, törött üveg is porcellán tár-
 gyak szakszerű igazítása, képernye-
 zést és ablaküveget olcsón vállalok.
SCHWARTZ üvegs Aradon,
 templom mellett. 1811

Ha izléss, modern
és hatásos
hirdetésre
 van szívsége, ke-
 rese fele a
KÖZLÖNY
 kiadóhivatalát.